

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej .. K 84—
za pol leta K 42—
za četrt leta K 21—
za en mesec K 7—
za inozemstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja: ..
za celo leto K 15—
za inozemstvo K 20—

SLOVENE

Inserati: ..
Enostolpna petstvarica (50 mm
širaka in 3 mm visoka ali sje
preostor)
za enkrat po K 1-20
uredni razgled .. po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/50 mm K 4—
Poslano: ..
Enostolpna petstvarica K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirane pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 232.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6. Pošta poštno hran.
Ljubljanske št. 550 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in 24.787, ogr. 25.511, bozn.-horo. 7563.

Razgovor z dr. Korošcem.

Naš urednik je imel z dr. Korošcem, ki se nahaja sedaj v Ljubljani, razgovor, ki ga nastopno priobčujemo:

»Vaš odhod iz Belgrada se v nasprotju političnih krogih različno komentira. Nekateri pišejo, da ste se uverili o nemogočnosti državnega jedinstva in se vrnili domov, da se orientirate za federalistično državno obliko; drugi, da je Vaš odhod demonstracija proti vladarski hiši; tretji, da hočete stranki priporočiti abstinenco politiko. Koliko je resnice na vsem tem?«

Ne razburjajte se, gospod urednik! Nasprotnikom ne bo nikdar prav, kaj in kako se na naši strani dela. Ako bi ostal v Belgradu, bi pisali, da z velikim gladom prežim na ministrske stolice in se ne odmaknem iz Belgrada, a sedaj, ko sem odšel iz Belgrada, imajo zopet svoje pomisleke. Da ne vedo ali nočejo vedeti istine, zakaj sem odpotoval iz Belgrada, predno je kriza rešena, se razvidi pač najbolj iz tega, da navajajo različne razloge, da torej ugibajo. Razloge, ki mi jih podtikajo naši protivniki, so zame dokaz, na kateri poti bi nas hoteli videti, da se onemogočimo za aliance s srbskimi strankami in da damo našim političnim nasprotnikom novega gradiva za napade na nas.

Sedaj k vprašanju, ki so zelo delikatna! Mi da bi spremenili svojo programno točko državnega jedinstva? Rekapitulirajmo, kaj se je zgodilo v zadnjem času? Večmesečna ministrska kriza se ne more rešiti. Kriza se ni začela vsled vprašanja o državnem jedinstvu, niti je to vprašanje dosedaj oteževalo rešenje krize. Treba je ponovno konstatirati, da je kriza nastala, ker je stranka stranki očitala korupcijo in kaznjivo počasnost v notranji upravi. In v poteku krize, kakor rečeno, ni ideja državnega jedinstva nikdar delala kakih potežkoč niti je prišla v diskusijo. Vsled tega je pač za vsakega politika jasno, da se mi nismo mogli naenkrat spodtakniti ob vprašanju državnega jedinstva in oditi v domovino po novo orientacijo. Uverili smo se pač, da mnoge stranke nimajo prav nobenega smisla za ugled države in za dobrobit državljanov, marveč samo za svojo strankarsko malho, toda to se ne da ozdraviti niti s centralistično niti separatistično orientacijo. Tu je treba novih idej in novih ljudi.

Absolutno izključeno je seveda, da bi z našim odhodom hoteli uprizoriti kako antidinastično demonstracijo. Najprej je za to treba antidinastičnega razpoloženja, a Vi najbolj veste, da takega

razpoloženja v meni ni. Slovenski narodni zastopniki dobro vemo, kako globok, navdušen in odkrit prijatelj slovenskega ljudstva je sedanjí regent. To pokazuje ob vsaki priliki. Bili bi pač slabi politiki in to se nam dosedaj še ni očitalo niti od nasprotne strani, — ako bi z otročimi demonstracijami odbijali prijatelje svojega ljudstva od sebe. Vprašanje pa, ali se je kriza v vseh fazah reševala ustavno in po parlamentarnih običajih, to je vprašanje, ki teče po svojem lastnem tiru, in nima z vprašanjem o obliki vladavine prav nič opraviti.

Da hočemo delati abstinenco politiko? To je najboljša politika, da se naredi usluga nasprotnikom, in da se zanese čut nemoči in nesigurnosti v lastne vrste. Na abstinenco nismo mislili nikdar niti v sanjah. Kdor beži, ne more zmagati, zmaga raste samo na bojiščih.

»Zakaj ste potem odšli iz Belgrada, predno je kriza rešena?«

Odgovor na to vprašanje je obenem tudi najboljši, edino pozitiven odgovor na zgoraj omenjene insinacije. Počasnost, s katero se kriza rešuje, intrige, s katerimi se povzročajo vsak čas nova nasprotstva in osebnostna vprašanja, ki igrajo v krizi veliko vlogo, morajo v vsakem zdravem človeku vzbuditi gnjus pred tem miljejem, v katerem se sedaj kriza že več mesecev rešuje. In ako me je sedaj ta gnjus nagnal domov, je pač znamenje, da so vse te grde spremljevalke sedanje krize ravno v zadnjem času nastopile v posebno ogromnih oblikah. Sicer pa so ostali štirje člani našega kluba pod vodstvom tovariša Fona v Belgradu in naša stvar je z njimi dobro zastopana in gotovo s tako velikim številom članov kot pri drugih klubih. In Vi veste tudi, da že od januarja nisem bil doma in ali je čudo, da sem hrepenel videti zopet naše ljudi, naše kraje ter želel se, ne s pismi ampak ustmeno razgovoriti o naših razmerah.

»Ali se mislite kmalu vrniti v Belgrad?«

Kakor hitro dovršim razgovore z našo stranko. Rad bi še govoril z našimi ljudmi v Savinjski dolini, Mariboru, Prekmurju, na Murskem in Ptujskem polju ter se potem po zopetni konferenci z našimi prijatelji v Zagrebu, vrniti v Belgrad. Vidite, da v istini ne mislimo na abstinenco.

»Mislite li, da bo kriza že dotedaj v Belgradu rešena?«

Ne vem, ker je težko reči, kdaj bo pamet in skrb za državo in najvitalnejše potrebe državljanov nadomestila strankarsko strast. Ljudje nimajo ne stanovanj, ne hrane, ne obleke, ne obutve, država nima

ne mej ne kredita, v Belgradu pa se stranke ne žurijo, da bi kmalu končale predolgotrajno igro za politično vlast. Naše ljudstvo je, hvala Bogu, res dobro in izredno patriotsko, da vse to mirno in tiho gleda.

»Kako stoji naša stranka med hrvatskim narodom?«

Zelo dobro, naravnost izborni! Stranka raste od dne do dne na Hrvatskem, v Slavoniji, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Zadnji čas dobivamo nenavadno razveseljiva poročila. V Zagrebu se pripravljajo za bodoči mesec važni strankarsko-organizacijski sestanki. Koj po novem letu mislimo dati stranki skupno ime in enotno vrhovno vodstvo. Ako nas vsi upi ne varajo, bo naša stranka v konstituenti med največjimi, kar državi in ljudstvu ne bo na škodo.

»Kaj Vas najbolj veseli v naši stranki?«

Naši Orli in sploh naše mladinske organizacije. — Sedaj pa bo dovolj izpraševanja, kaj ne?«

Grupacija političnih strank v Bolgariji.

Dunaj, 1. okt. 1919.

O političnih razmerah v Bolgariji v zadnjih dneh izvem sedaj le malo, ker so politične in prometne zveze med Jugoslavijo in Bolgarijo pretrgane. Vkljub temu, da so rane sedaj še pregloboke, vendar bo prišel in mora priti čas, ko se bomo z jugoslovanskim bolgarskim plemenom, ki je vsled lokalnega sovraštva proti Srbom in morda tudi vsled nespretnosti gotovih politikov zašlo zadnje čase popolnoma pod nemški vpliv, zopet sporazumeli. Vsakdo ve, kako sta politika in diplomacija nestalni stvari in skupna krvna vez med bratskimi plemeni bo nekoč zabrisala krvave sledove grozodejstev v tej vojni in udušila klic balkanske krvne osvete.

Te dni je prispelo na Dunaj krog 100 bolgarskih dijakov, da nadaljujejo svoje študije na raznih dunajskih visokih šolah. Stare tradicije še niso zlomljene in ni še sklenjen mir med Bolgarijo in zapadnimi državami.

Zanimalo me je zvedeti res pravo razpoloženje bolgarskega naroda. In slučaj je hotel, da sem prišel v neki dunajski restavraciji skupaj z nekimi inteligentnimi bolgarskimi študenti. Časopisje je ravno prineslo vesti o mirovnih pogojih, ki jih stavi ententa Bolgariji in na tem temelju se je razvnel razgovor.

Bolgari so mi predvsem naglašali, da stremljenja mlajša bolgarska inteligenca za federacijo s kraljestvom Srbom, Hrvatov in Slovencev. V tem smislu deluje najbolj profesor dr. Kirof, za katerim stoji mlajša inteligenca in ki je proglasil načelo: »pax per federationem«, mir na podlagi federacije z Jugoslavijo. Okrog dr. Kirofa se zbirajo pristaši vseh strank.

»Kaj pa pravijo v Bolgariji z ozirom na grozodejstva bolgarske države nasproti Srbom.«

Na moje vprašanje mi odgovori slok bolgarski dijak, da bolgarska inteligenca ta grozodejstva najodločneje obsoja. Njegov kolega pa je skomignil z rameni »Češ vojna je pač vojna in njene posledice so povsod strašne.«

Bolgari so mi naglašali, da če najznačilnejše za bolgarski narod, da so pri zadnjih volitvah v sobranje, ki so se vršile začetkom septembra propadli vsi kandidati Radoslavove stranke (Glasilo te stranke je dnevnik »Narodna prava«, vključno temu, da so v vseh okrajih kandidirali. Tako je soglasno obsodil narod one, ki so vodili nesrečno politiko v Bolgariji.

Bolgarsko sobranje šteje 240 poslancev. Politično življenje v Bolgariji je zelo živahno. Tako je pri volitvah v sobranje začetkom septembra nastopilo 18 strank in stranic. Sami socialisti so razcepljeni v sedem skupin.

Najmočnejša stranka v sedanjem sobranju so agrarci, ki stojijo odločno na stališču, da se morajo Bolgari nasloniti na državo Srbom, Hrvatov in Slovencev. Medtem, ko so imeli preje le 40 mandatov, jih imajo sedaj 88. Njihovo glavno glasilo je »Zemljedelško znanje«. Voditelj agrarne stranke sta ministri Stambulinski in Dragijef.

Socialisti so razcepljeni, kakor rečeno v sedem skupin, ki hočejo biti več ali manj radikalne v svojem programu. Toda na zunaj se delijo samo v dve stranki. V tesne socialiste (komuniste) in široke (zmerne) socialiste. Komunisti, ki so imeli v prejšnjem sobranju samo dva zastopnika, jih imajo sedaj 48. Njihovo glasilo je »Rabotnički Vestnik«. Njihova voditelj sta časnikar Blagojev in odvetnik Kolarof. Široki (zmerni) socialisti so si priborili pri zadnjih volitvah 38 mandatov, medtem ko so imeli v prejšnji zbornici samo 13. Njihovo glasilo je »Narod«. Njihov najizrazitejši reprezentant Sak-zof.

Samo agrarci in socialisti imajo natančno določen program. Vse druge stranke žive na nekdanjih tradicijah ter se malo ali nič glede programa ne razlikujejo. Pečat jim daje — tako nekako kakor v Srbiji — osebnost njihovih voditeljev.

LISTEK.

Marij Kogoj:

Slovensko operno gledališče.

(Konec.)

Kajti osrednje gledališče ne more stati na stališču, da mora s slabotnimi deli priti gotovemu občinstvu naproti, ker bi s tem nehalo biti to, kar bi moralo. Vsekakor je dvoje mišljenj o tem, kaj da je gledališče. Teh eno stremi za tem, da bi gledališče postalo za vsakogar veljaven in kolikor mogoče vpoštevan del narodne kulture, kamor naj se v svitu lepote steka morje dragocenih misli in drugo, ki misli, da ima človek dovolj groze prestat doma in da zato rabi razvedrilnih uprizoritev, ki bi s svojo zabavnostjo vplivale na človeka hladno in pomirjevalno, kot oddih po duhu morečem delu dneva. Zato se ne marajo ukvarjati z mislijo, resna opera jim je pretežka, istotako jim je preutrudljiva tudi komična opera, za te je edino, kar jim ni v napotje, opereta. Najsi bo kakorkoli, to nam je jasno, da ni ne slovenskega izvora in ne slovanskega in da kaj malo odgovarja temu, kar mi pričakujemo od glasbene in dramatične umetnosti. Skoro gotovo, da za razumevanje tega zadostuje že sam pogled na politično zgodovino Sloven-

cev. Še bolj to pojasni operetna literatura južnih Slovanov, ki jasno kaže, odkod da je. Da je tudi pri Čehih tako, nam kažejo imena kakor Nedbal, Pistevšek itd. Poleg vsega mislim, da bi se operete z vso lahkoto nadomestile z lahkimi operami kakor so na primer »Rigoletto« ali podobne italijanske stvarce. Mislim namreč, da bi vsi bili s tem zadovoljni in da bi zraven s tem bili vsi na boljšem: občinstvo in gledališče. Kakor bomo še videli, pa bi se z največjim uspehom lahko igralo tudi iz domače literature koj 60 operetnih predstav, je bilo za kratko dobo granja na vsak način mnogo preveč.

Med uprizorjenimi opernimi deli je bilo par lepih stvari, kakor zlasti »Zongler«, »Madame Butterfly« in »Onjegin«, čigar uprizoritev je vsled dolgih odmorov koncem posameznih slik na našem odru napravila dokaj sibkejši vtis, kakor bi ga delo bilo napravilo, če bi se igralo, kakor je zamišljeno. Kajti odmoru so važen del glasbe, ne morejo se torej poljubno vdati v tolikem številu in ne trajati tako dolgo. — Pri tej operi so namreč trajali odmoru približno toliko kakor slike same, do 1 in pol ure. Kaj je pravzaprav pravi vzrok teh dolgih presledkov, še ne vem, ker se lavci na odru baje končajo svoje delo polovico prej, kakor se dvigne zastor. Stvar režiserja je, poskrbeti za to, da se scenični spremeni izvršijo kolikor mogoče hitro, kakor hitro je oder postavljen. Razen teh

afet se je dala »Evelina«, ki je vzbudila velik vihar. Seve da čisto po nepotrebnem. Če je igranje neprimerno, namreč zato še ni delo slabo. Igrane opere so povečini bile romanskega izvora. »Prodana nevesta«, s katero so se operne predstave začele in končale, je to sezono bila dosegla največje število uprizoritev. Vendar »Prodana nevesta« ni umetniško, tako visoko stoječe delo, da bi jo morali igrati 25krat. Za Čeha ima ta opera pomen, kakršnega za vse druge nima, kakor imajo v vsakem narodu gotova dela svojo vrednost brez oziroma na njih umetniško vrednost. S stališča komične opere se opere sploh ne smemo lotiti, preveč bi na njej bilo pomanjkljivega na tekstu in v muziki. Ne podcenjujem je s tem, hočem le reči, da bi rajše videl, da bi mesto tolikih ponovitev igrali kaj drugega, n. pr. »Daliborja« od istega skladatelja, ali da bi večkrat ponovili katero posebej imenovanih oper.

Da lansko sezono operne predstave niso dosegle višine umetniškega, je pri razmerah, v katerih se je gledališče otvorilo, odpustljivo. Manj odpustljivo je, da niso bile tako dobre, kakor bi bile lahko. To velja posebno glede načina izražanja igralnih oper, glede tega, kako dobro je bila naštudirana godba, pa tudi glede tega, kako so se uporabljale pevske moči, to se pravi, kako uspešno so se razdelile partije. Vendar se tega na tem mestu ne mislim bližje pogledati. O čemer mi je tre-

ba nekoliko izpregovoriti, bi program, kakor ga je narodno gledališče uveljavilo, ali dejansko skušalo uveljaviti. Če nečemo biti do resničnosti krivični, moramo pibiti, da se pisani program gledališča ni kril z dejanskim, niti ne v toliko, da bi v prvi vrsti gojil slovanska tozadevna dela, dasi je bil to del njegovega programa, ki si ga je nadel, dasi si misel o njega popolnosti pridržujem, zlasti, ker sem o podobnem že govoril o priliki. O tem, kakšna pozornost da se je posvetila slovenski glasbi, v kolikor bi za gledališče morala priti v poštev, raje molčimo.

Toda slovensko osrednje gledališče si danes več ne predstavljamo le kot gledališče, v katerem se igra in poje v slovensčini. Razume se itak samo po sebi, da ima tako gledališče, kar najbolj vneto gojiti lepoto jezika, čigar narodnosti pripada, da se mora v njem slišati jezik, ki z omamnim bleskom človeka vsega prevzame. Ni moja stvar, o tem obširneje govoriti, dasi bi ne bilo slabo, pisati tudi o tem kaj več. Glede tega moram omeniti le, da smo v pretekli operni sezoni — kakor tudi že v letošnji z odra slišali toliko spacenik, da mora iz ljubega miru spraviti vsakega krščanskega Slovence. Kajti nekaj drugega, če se sliši kaj podobnega na ulici, in nekaj drugega, če te to sreča v osrednjem gledališču.

Če pomislimo, v kakem razmerju bi slovensko osrednje gledališče moralo biti

Tako n. pr. »demokrati«, koje vodi znani bivši ministriški predsednik Malinof. Medtem, ko so imeli prej komaj 14 zastopnikov, štejejo sedaj 25. Njihovo glasilo je »Preporoc«.

Pod vodstvom sedanjega predsednika koalicijske bulgarske vlade Todorova, ki je najboljši bolgarski govornik, ter delegata na mirovni konferenci Gešova »Narodnjaki«. Njihovo glasilo je »Mir«. Zanimivo je, da stoji glavno mesto Bulgarije Sofija v njihovem taboru. Preje so imeli 12 mandatov, sedaj imajo pa 18.

Dalje imamo radikalce, katere vodi Canof in ki so stranka inteligence in stoji na republikanskem stališču. Njihovo glasilo je »Radikal«. Poslancev imajo pa le 9, preje so jih imeli 6.

Potem pridejo še druge manjše stranke. Tako imajo Stambulovski v sobranju le enega zastopnika in sicer znanega Genadijeva. Cankovisti pa le dva in sicer ministra Daneva in še nekega drugega zastopnika. »Tončevisti«, pristaši finančnega ministra v Radoslavovem kabinetu Tončeva so kakor Radoslavovci pri volitvah popolnoma propadli.

Glede vprašanja ali republika ali monarhija, so mi zatrjevali Bolgari, da ni aktualno. V sobranju imajo sedaj pristaši monarhije večino. Sicer pa pomeni kralj v Bolgariji toliko kakor zastava, ki vira iznad palače sobranja.

Poslovil sem se od Bolgarov, ker se nisem hotel dotakniti drugih delikatnejših vprašanj, kakor Macedonije, Strumice, Tracije in Dobrudže. Fr. Sv.

Orlovski sklad.

Vsakdo more soditi sam delo, ki ga je vršila sem od prevrata pa do danes Orlovska Zveza. Vse, kar je bilo v tej organizaciji pred vojno, se je malodane razsulo, temelji se je moral graditi popolnoma znova. Hvala Bogu, požrtvovalnost in vztrajnost nesebičnih delavcev pa sta nam zgradili zopet v prav kratkem času organizacijo takšno, da bo magla živeti in se razvijati neovirano.

Vse delo, ki ga vrše člani Orlovske Zveze je brezplačno in sloni in stoji le na idealizmu stvari in na trdnem verskem prepričanju. Vendar organizacija sama rabi vsestranske podpore in — denarja. Ob samih idealih se tudi ne more napredovati do popolnosti, kakršne potrebujemo.

Ako pogledamo nasprotno organizacijo, stoji na trdnih gmotnih tleh. Njihovi pristaši jih podpirajo kjerkoli morejo, dočim pri nas najdemo takih ljudi bore malo. Tako n. pr. ima Česká Obce Sokolská denarnih sredstev v velikem, češkoslovaške Delniške Telocvične Jednoty imajo premoženja blizu pol milijona kron, Sokolskemu Savezu SHS je naklonilo bivše Narodno večje v Zagrebu 60.000 kron podpore. Mi pa delamo in delamo — podpore pa nimamo nobene, niti najpotrebnejše.

Da ne bo morebitnega izgovora: Mi tega nismo vedeli — opozarjamo s tem vso našo javnost na to ter jo obenem prosimo in pozivamo, da se zgane in prispeva po razmerah in možnostih v orlovski sklad. Pričakujemo, da bo to šlo brez vsakega drezanja in moledovanja. Tudi za Orlo je treba marsikaj žrtvovati, krog sam še ne pomeni ničesar. Vedite, da mi gotovo ne prosimo zastoni. Kdor ne dela v Orlu dejanski, mora pa biti pripravljen žrtvovati drugače nekaj zanj. Tako bo storil vsak izmed nas svoje.

Za orlovski sklad naj se prične zbirati povsod po vsej deželi in ob vsaki priliki! Pošljite vanj delni dobiček raznih predstav in prireditev, zbirke ob raznih slovesno-

stih. Dekleta naj pobirajo pri naših soimšlenikih manjše darove in jih potem skupno odpošljejo. Delati in gibat se mora vsaki! Vse pa pošljite na naslov: Orlovska Zveza v Ljubljani, kjer dobite tudi vse potrebne tiskovine in pošne položnice. — Predsedstvo Orlovske Zveze.

Slovenski javnosti!

Da iztrebijo naš narod v zasedenem ozemlju, so začeli Italijani pri korenini — pri šolstvu. Najprej šole, potem jezik in sčasoma narodno zavest. Kakor je načrt na eni strani ostuden, je na drugi perfidno nevar. Takih udarcev ne smemo sprejemati prekrižanih rok, ampak jih odbiti z vso zavestno narodno energijo — kajti rešitev zasedenega ozemlja se bo dala izvesti samo z usmerjeno odločnostjo in skrajno požrtvovalnostjo celega naroda. Učiti pa se moramo pri Italijanih in začeti pri — šoli in mladini. Rešiti moramo mladino iz zasedenega ozemlja, omogočiti ji študiranje, kajti ona, ki je zrastle iz te naše zemlje, bo dajala smer vsemu našemu delu pri reševanju zasedenega ozemlja.

Ker so zaprli Italijani slovenske šole, se je zopet zgledilo 120 dijakov višjih razredov srednjih šol iz zasedenega ozemlja, ki morajo na naših šolah dovršiti svoje študije, ker jih na italijanskih šolah zaradi nepoznanja jezika ne bi mogli nadaljevati. Dijaki so povečini brez sredstev, in naše narodna dolžnost je, da jim omogočimo nadaljevanje študij.

Zato se obrača podpisani odbor na vso slovensko javnost in apelira na njeno narodno in državno zavest, da prispeva vsak po svojih močeh. Kamen do kamna... In — brez nič ni nič! Prepričani smo, da bo razumel vsak naš apel. Pomoč je nujna! Potreba velika!

Imena darovalcev se objavijo.

Prispevke je pošiljati v »Pisarno za zasedeno ozemlje« v Ljubljani, Pražakova ulica, 3-I.

Odbor za zasedeno ozemlje v Ljubljani.

Potovanje kmetijskih mladeničev.

Ugiba se mnogo o vzrokih, zakaj mladina ponekod tako bega v tužino (v Ameriko in drugam), vsled česar je nastajalo pred vojno prav občutno pomanjkanje delavskih moči na kmetih. V bodočnost bo ta beg še večji, ako mu ne napravimo pravočasno trden »gospodarski jezik«. Da bo slednje mogoče, je najti prave vzroke bega in pripomočke za njih odstranitev.

Poglaviti vzrok bega kmetijske mladine je, da majhne kmetije pri nas ne prinašajo dovolj gospodarskih dohodkov. Od tod izvira ljudski pregovor, da »od dela ne boš bogat«. Kmetijski fant to vidi in si skuša zato v tužini priložiti nekoliko kapitala, da bo mogel pozneje kdaj lažje gospodariti doma. Mnogokrat ga žene v tužino tudi želja videti kaj novega in naučiti se kako se bo obračal, da bo z manjšim trudom gospodaril bolj dobičkanosno, kakor pa gospodari oče. Beg našega ljudstva in beg pred težkim (kmetijskim) delom, marveč nekaj »izraz napredka« in »benem protest«, da ga hočejo učiti boljše gospodariti ljudje, ki bi v enakih razmerah gospodariti sploh ne znali.

Proračun danskega kmetijskega ministristva za leto 1910/11. izkazuje K 115.000 — vrhu proste vožnje po železnici — za pospeševanje bega sinov majhnih posestnikov, da se praktično priučijo drugod kako je gospodariti, da bo majhna kme-

tija prinašala več dohodkov. Kmetijski mladenič more po dovršenem zimskem tečaju na kaki pripoznani kmetijski šoli potovati 6 mesecev na račun države; zavezati pa se mora, da bo kot hlapec delal pri vsakem gospodarju (kmetu), ki mu ga država določi kot »učnega mojstra« v času njegovega potovanja. Ta običaj tudi nam Slovincem ni nepoznan; v mestih in obrtnih središčih najdemo lepe »rokodelske domove«, v katerih je vedno najti postelje in sobe za prenočišče potujočim rokodelskim pomočnikom. Če upoštevamo, da je tudi kmetijstvo »obrt ali rokodelstvo« in če obenem upoštevamo vzroke tega že prastarega običaja »rokodelskih vandravcev«, bomo razumeli takoj pomen, ki ga ima po načrtu urejeno potovanje kmetijske mladine za praktično povzdigo našega majhnega in srednjega kmetijstva in za ohranitev kmetijskih fantov vernih svojemu kmetijskemu poklicu.

Običaj smoteno urejenega potovanja kmetijskih mladeničev, ki se na Danskem urejuje od kmetijske družbe, zveze društev kmetovalcev in zveze društev kajzarjev (posestnikov, ki nimajo nad 8 orlov polja), izraža tudi način, kako je gojiti kmetijsko prakso. Ne s tingl-tangl prakso, ki je ponekod običajna na kmetijsko-strokovnih šolah in ki predstavlja bolj igračo kot pa pravo prakso, marveč s prakso zajeto iz življenja se pospešuje praktično kmetijsko gospodarstvo. Iz tega vzroka najdeš n. pr. med potujočimi rokodelskimi pomočniki včasih sinove prav imovitih obrtnikov, ker življenjske prakse ne more nadomestiti nobena šola. Iz tega vzroka so Danci oddelili svojim nižjim kmetijskim šolam (25 po številu), predvsem le teorijo, medtem ko se prakse kmetijski fant nauči najprvo od svojega očeta in izpopolni kot »potujoči kmetijski pomočnik« pri raznih gospodarjih širom domovine ali tudi tujine.

Običaj je važen tudi za naše razmere. Tem potom se prenašajo ne le dobri nauki in gospodarske navade iz kraja v kraj, marveč se narod obenem boljše spoznava med seboj. Za konsolidacijo naše mlade države in gojitev medsebojnega spoštovanja vseh treh udeleženih plemen bo imel še prav posebno važnost. Ant. Pevc.

Amerikanska pomožna akcija.

Jugoslav relief v Chicagu.

Osvobojenje Jugoslovancev in združenje v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je našlo tudi med Jugoslovani v Zedinjenih državah globok odmev. Z velikim navdušenjem so se snovali pomožni odbori; tako se je osnoval pomožni odbor Jugoslav relief v Chicagu, ki je imel namen, zbirati v Zedinjenih državah Severne Amerike pri odnotnih Jugoslovanih darila za njihove sorodnike in svojece v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pokroviteljstvo Jugoslav reliefa v Chicagu je prevzel poslanik v Washingtonu, gospod minister Slavko Gruič. Osrednji odbor je sestavljen iz gg. major Franc Jager, predsednik; Vladimir Predović, tajnik; Harry Merrick, blagajnik; dr. Antón Biankini, predsednik finančnega odbora; Jovan Palandić, predsednik novinarskega odseka; Ivan Mladinec, vodja pisarne.

Eksekutivni odbor je bil izbran od 17 jugoslovanskih narodnih jednot, in sicer iz 3 Srbov, 3 Hrvatov in 3 Slovencev: dr. A. Biankini, Luka Grković, major Franc Jager, Peter Mladinec, Jovan R. Palandić, Vladimir Predović, Eliza Rapaić, Josip Sitar, Ivan Žagar. Ta eksekutivni odbor je imel celo akcijo v rokah, on je tudi zbral

22 zastopnikov v posameznih državah. Vsi zastopniki, člani odborov, kakor tudi njih pomočniki so delali popolnoma brezplačno. Zastopniki v posameznih državah so bili: Jurij S. Brozović, Ely, Minn.; Vincenc Budrović, St. Louis, Mo.; Stojan Galić, Gary, Ind.; Nicola Macela, Galveston, Tex.; M. J. Marković, Duluth, Minn.; Matej Ozanić, Calumet, Mich.; Rev. Ivan Perše, Kansas City, Kan.; Franc Plenel, Rock Springs, Wye.; Daniel Predović, Pueblo, Colo.; Fr. Sakser, New York; Pavel Schneller, Cleveland, O.; Josip Sitar, Jolet, Ill.; Š. P. Stambuk, Tacoma, Wash.; Tomo Tonić, San Francisco, Calif.; Gjorgje Trazivuk, New Orleans, La.; Kosto Unković, Pittsburgh, Pa.; Peter Vlasici, Detroit, Mich.; Leo Zakrajšek, Milwaukee, Wis.; Ivan Zalar, Waukegan, Ill.; Rev. Ciril Zupan, Pueblo, Colo.; Ivan Zvetina, Chicago, Ill.

Pri tej priliki pa ne smemo pozabiti dveh Amerikancev, ki nista bila sicer Jugoslovani, sta pa kljub temu s svojim osebnim vplivom podpirala vsestransko celotno akcijo in to sta Hon. Edward Keating iz Colorado in Harry H. Merrick iz Chicaga.

Jugoslav relief je za kritje stroškov prevoza, zavarovanja in uprave zahteval od pošiljavcev 15 centov za vsak funt tež. Na ta način se je nabralo 42.000 dolarjev, od katerih se je porabilo 20.000 dolarjev za nabavo blaga za siromašne sloje. Ostali znesek je še sedaj naložen v blagajni Central Trust Company of Illinois. Po odbitku stroškov, ki pa sedaj niso še končno določeni, se bo tudi preostanek porabil v dobrodelne namene.

Pomožni odbor je podpiralo jugoslovansko častnikarstvo v Zedinjenih državah, med temi je treba posebno omeniti: »Glasilo Jednote«, »Amerikanska domovina«, »Jugoslovanska zastava« itd.

Zbralo se je 1774 zabojev v skupni teži 340 ton in vrednosti 350.000 dolarjev. Paboji so bili naloženi na parnik »Argentina«, ki je odplul iz New Yorka dne 11. junija 1919. Takoj prvo noč po odplovitvi iz New Yorka je »Argentina« zaradi goste megle trčila s premočnim parnikom »Yankee«, ki se je takoj potopil. »Argentina« je bila malo poškodovana, da je lahko nadaljevala pot v Trst, kamor je dospela dne 3. julija. Pošiljatev je spremljal gosp. Vladimir Predović. Gosp. Josip Sitar in Peter Mladinec sta pa došla na drugem parniku čez Francosko v Jugoslavijo, ker jima italijanski poslanik v Washingtonu ni hotel potrditi potnih listov za italijansko ozemlje. Gosp. Vladimir Predović je naprosil dva ameriška častnika, ki sta imela namen, spremljati ameriško posadko iz zasedenega ozemlja v Zedinjene države, naj bi ona kakor zastopnika Zedinjenih držav mu olajšala prevoz čez zasedeno ozemlje. Gg. poročnika Edvard Murphy in E. S. Puff sta bila takoj pripravljena ter sta res požrtvovalno posredovala pri zastopniku ameriške misije v Trstu, majorju Mc. Nichols, ki je tudi pri italijanskih oblastih ukrenil vse potrebno, da so ista dovolila prevoz pošiljatev do Logatca. Italijanske oblasti so delale namreč gosp. Predoviću skozi 9 dni izvanredne sitnosti in, ako ne bi imel pomoči od omenjenih dveh častnikov ter od predsednika ameriške misije v Trstu, bi bil prevoz pošiljatev resno ogrožen. Le požrtvovalnost in neprestani pazljivosti teh treh gospodov se je zahvaliti, da je prišla ta pošiljatev tako malo okradena v Ljubljano; pa kljub vsej pazljivosti ni bilo mogoče zabraniti, da ni bilo okradenih 8 zabojev, tatovi so bili sami italijanski vojaški stražniki. Škoda ni bila velika, ker je zmanjkalo samo nekaj čevljev in drugih stvari. Stroške prevoza od New Yorka do Trsta je plačala naša država.

napram slovenski produkciji in v kakšnem razmerju do produkciji tuje rodne literature, je jasno, da bi moralo narodno gledališče vzeti nase glavni del one skrbi, ki je narodom bila postavljena s tem, da baš tvorijo narod. Kajti kaj naj sicer pomeni biti narod, če ne to, da prevzame isto nalogo kot vsaka narodna skupina, pa bodi narod velik ali mal! Kaj naj bi potem različni narodi pomenili dobrega! Jaz že mislim, da je to nekaki glavni del tega, kar imajo narodi dolžnost in priliko napraviti za časa svojega obstoja. In da ima osrednje gledališče svoje glavno delo v tem, da kolikor mogoče prevzame izvršitev te misli, menda ni težko razumeti. No, intendant slovenskega gledališča tega ni razumela. Vso sezono nismo v opernem gledališču slišali niti ene slovenske stvari, dasi bi jih lahko slišali več. In morali bi jih tudi slišati, da bi gledališče moglo zaslužiti vsaj svoje polno ime, ki so mu ga nadel. Da se je mesto tega vedno vpriparjala opereta, je uprava vsak čas draže volje poskrbela, kajti občinstvo brez te duševne hrane baje ne more obstati pri življenju. To je gotovo res, če vzamemo izmed občinstva one eksemplare, ki so najslabši in jih v svoji pameti tolikokrat pomnožimo, da iz njih nastane vse občinstvo. Nikakor ne zagovarjam občinstva, le predboro vem, da blagruje hipe, ko mu ni treba ničesar misliti, kakor stremi v privatnem življenju po splošni udobnosti. Ven-

dar nisem pripadnik prepričanja, da se občinstvo ne da privedi do tega, da bi več ali manj poslušalo tudi boljša dela. Bodisi da se na to navadi, posebno s tem, da ga za taka dela znamo dovolj zainteresirati, bodisi da se v njem zbudi zato čut. Glede uprizoritev šibkejših del tujerodnih literatur občinstvu vsekoli popolnoma nič ni na tem, ali se katero dobro delo igra ali ne. Če ima tozadevno svoje domače potrebe in posebno dopajenje nad tem, da se mu nudi »teater«, iz tega ne sledi še, da bi gledališče moralo biti oni glumač, ki mu ga preskrbi. In navsezadnje je vendar v Ljubljani vsaj gotovo 10.000 ljudi, ki tvorijo, če že ne dejansko, pa vsaj imenoma takozvano inteligenco. Če pa že hoče gledališče po vsej sili občinstvu ugoditi, mislim, da je nekaj za oder pisanih glasbenih del, ki nudijo take operetne dobrote in prednosti, dasi morda v nekoliko manjši meri. Menim, da pa zato po svoji vrednosti kaj malo zaostajajo za uprizorjenimi operetami, če jih že nekatera ne prekašajo. Ali naj glede nato še naštejemo nekaj del, od katerih bi vsaj nekatera za naše gledališče prišla v poštev, ali naj molčim o tem, da je pri nas bila komponirana »Le-pa Vida«, ali »Poslednja straža«, ali »Nabor« in »Kres«, in da tudi »Teharski plemiči« še niso pozabljeni, če že nečemo zavzemati se za »Tičnika«, »Jamsko Ivanko« ali »Gorenjskega slavčka« in slično. Ali ni »Možiček« še med nami in ga v gledališču

ni? Končno: ali bi ne bila stvar gledališča, da poskrbi za katero slovensko premijero v doglednem času, da ne opomnim tega, da se tudi ni dalo izmed hrvaških in srbskih del nobeno. Pomislimo, da smo v opernem gledališču nekaterikrat imeli mesto opere baletne večere, enkrat celo predavanje. Če je v operi bilo mogoče to, je jasno, da bi se na tem mestu lahko igralo, če že ne drugo vsaj »Assumptio« od H. Sattnarja, saj se podobno zgodi v precej starejših in na noben način slabših gledališčih. Naj opomnim samo na to, da se je že pred nekratkim časom v tedaj še dvorni operi na Dunaju dala VIII. simfonija od Mahlerja.

Vsak natod ima dela, ki se igrajo le med njim, ker imajo le zani tudi pomen. Gledališče se je postavilo na bolj vzvišeno stališče, le tako si je mogoče predstavljati to letošnje popolno omalovaževanje. Res so postavljena v poročilih iz gledališke pisarne slovenska dela skoro vedno na prvo mesto, razume se le v poročilih. Človek se mora potruditi, da mu bo mogoče po pameti razumeti, kar je rekel največji ljubitelj in pospeševatelj gledališkega vprašanja (vprašanja, prosim!) mož, ki je med nami vsemi z najbolj požrtvovalnim delom in najbolj nesebično gorečnostjo, največ pripomogel do tega, da imamo gledališče na takem »višku«, kakor ga imamo. O priliki prihoda srbskih maturantov v Ljubljano je namreč gospod Fr. Govekar v imenu direktorija Sloven-

skega Narodnega Gledališča v pozdravnem govoru med drugim dejal tudi tole: Imamo dvoje gledališč. V enem gojimo slovensko, slovensko in moderno svetovno dramo, a v drugem slovensko, slovensko in svetovno opero in opereto.

Kako se je gojila slovenska drama, vedo vsi obiskovalci dramskega gledališča, da se je gojila tudi slovenska opera, o tem obiskovalci opere žal ne vedo ničesar. Zelo moramo torej biti hvaležni onemu, ki je to tako verodostojno razodel v tako vzhicnem govoru in ob tako slavnostni priliki. Ni namreč dano vsakomur toliko duha in bistroumnosti, kolikor je je treba v dokaz, da se je gojila slovenska opera. Niti od daleč ne dvomim, da bi ga Dante za vse njegove zasluge glede delovanja v prosep in dobrobit slovenskega gledališča postavil v peklo in si zanj izmislil muko ne manj strašno od muk, ki jih je namenil drugim. Pod njegovim režimom so Slovenci izginili v Slovanstvu, Slovinci pa so požrli Romani in opereta. Pa naj kdo reče, da se gledališko vodstvo ni požrtvovalno trudilo in da ni trpelo za procvit in napredek naše kulture! Saj od kosovrnja nismo pričakovali resnične požrtvovalnosti, kakor je bila lastna onemu židu ki je dvakrat bankrotiral, ker je hotel prodreti s Shekaspere-jem, mislili smo si le da ima slovensko gledališče priti v plemenito razmerje do slovenske produkcije in slovenskega ljudstva. Nazadnje nam osta-

va; znašali so po poročilu gosp. Predoviča 15.238 dolarjev.

Posiljatev je dospela dne 13. julija v Ljubljano v 14 tovornih vozovih, ki so bili razloženi v skladišču »Balkan«. V tem skladišču so bili zaboji sortirani in oni, ki so bili namenjeni izven Slovenije v ostalo kraljestvo SHS, so se odposlali takoj naprej. Za Slovenijo je ostalo 1013 naslovljenih in 38 nenaslovljenih zabojev. Naslovljeni zaboji so se pod nadzorstvom gosp. Predoviča in Sitarja oddajali naslovljencem iz Ljubljane in ljubljanske okolice v skladišču »Balkan«, naslovljencem ostale Slovenije so se pa poslali na odnosna glavarstva, v katerih stanujejo.

Omeniti je treba, da so bili naslovljeni zaboji namenjeni v prvi vrsti sorodnikom odposiljalcev. Razven tega pa je bilo 63 naslovljenih na druge korporacije, in sicer: magistrat Ljubljana 5, župni uradi 25, županstva 14, šolske sestre v Mariboru 1, Marijanišče v Ljubljani 1, siromaki v Ljubljani 1 in Narodna vlada 16. Večino teh 63 zabojev so darovale jugoslovanske žene in dekleta v Zedinjenih državah, ki so najbolj delovale za omožno akcijo; noč in dan so zbiralale darove, šivale obleke, sestavljale imenike itd.

Nenaslovljenih zabojev je bilo 158. Od teh je ostala 1/4 v Ljubljani za Slovenijo, drugi zaboji so se odposlali in sicer 1/4 v Zagreb za Hrvatsko, Slavonijo in Vojvodino, tretja 1/4 v Sarajevo za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo in četrta 1/4 v Belgradu za Srbijo, Makedonijo in Črno goro. Eden nenaslovljen zaboj je bil v sklad. »Balkan« ukraden in pomotoma odposlan iz Ljubljane naprej, kar pa še do danes ni ugotovljeno, tako da je ostalo za splošno razdelitev poverjeništvu za socialno skrbstvo 37 nenaslovljenih zabojev in 15 zabojev Narodne vlade. (Eden zaboj za Narodno vladarodno vlado je bil po gospodu Predoviču oddan mestnemu magistratu.)

V 37 nenaslovljenih zabojih so bile sledeče stvari: 248 parov moških čevljev, 280 parov ženskih čevljev, 17.000 yard kambrika, 9000 yard kotenine, 288 ducatov sukanca, 400 škatele masti, 2225 kvadratnih čevljev usnja, 2 zaboja gumbov, 5 zabojev stare obleke, 22 paketov šivank.

V 15 zabojih Narodne vlade je bilo: 102 funta Cat meal, 25 funtov ameriških lešnikov, 41 škatele čaja, 25 škatele sladkornja, 194 parov različnih otroških čevljev, 6 škatele različnih gumbov, 16 škatele kondenziranega mleka, 62 ducatov različnega sukanca, 4 škatele elastike à 12 v, 1254 parov različnih nogavic, 1175 kosov mila, 3 odeje, 7 kg riža (brutto), 233 kg kave (brutto), 50 funtov kave, 660 hlače za dečke, 805 otroških oblek, 633 otroških srajc, 424 otroških modricov, 250 yardov rjave kotenine, 70 yardov flaneleta, 770 yardov kretona, 144 ducatov različnih stiskačev, 78 parov trakov za čevlje, 40 pušic šivank za stroje, 64 pisem navadnih šivank, 12 kosov vezene, 6 kosov čokolade, 4 kartone pisemskega papirja, 25 klubov in 28 čepic za dečke, 13 zimskih jopic, 1 zaboj stare obleke.

Za podelitev tega blaga je došlo na poverjeništvu za socialno skrbstvo do 26. avgusta t. l. 1260 prošelj, pozneje je prišlo še 50 prošelj, torej skupno 131, med temi je bilo prošelj sirot 28 in vdov z otroci 217. Ugodno rešenih je bilo 896, to je 68 odstotkov, druge so bile zavrnjene.

Razen tega se je nakazalo 18 dobrodelnim zavodom sirotišnicam, zavetiščem itd.) v prvi vrsti vsa živila in druge stvari, ki so bile v tako malih množinah, da niso prišle za splošno razdelitev v poštev, potem tudi približno polovico manufakturne.

ne še eno premišljevanje: premišljevanje o konsorciju. S tem, da ga publiče spoznamo, postane tudi razumljivo, da umetnost ne more držati pokonci, če ima v umetniških stvarih odločevati sam. Zato, da bi dalo gledališče človeku, ki bi v resnici bil več svoje naloge, pa se, kakor je videti, podobne družbe ne odločijo rade. Prvič so v skrbeh za svoje odstotke, in potem jim je težko, izbežiti se misli, da imajo o vsem odločevati same. Kdor za kako stvar kaj da, hoče zato tudi imeti svojo besedo, ki naj kaj izda in premore.

Da naj podržavljenje obeh gledališč temu »teatru« za kulisanje in na odru napravi zaslužen konec, se je v naši javnosti že omenilo. Ker je ta zadeva že v teku, ni več o tem izgovarjati mnogo besed, upamo le, da se kolikor mogoče kmalu tudi reši. Ne morem pa dovolj svariti pred tem, da bi ne dobro predvideli, kdo naj se postavi za opernega intendanta. Opozorjam le, da je tozadevno gospod Franc Govekar za danes najmanj pripraven človek med nami, in da vso njegovo rutino — ki je sicer ima precejšen del, toda ne take, ki bi mogla biti gledališču v prid — in vso njegovo ljubezen do gledališča (!) jih z enim samim mahom lahko premeta, dokaj mnogo. Opozorjam na to, da ne bo brezpotnih prask, ki bodo sicer neizogibne, ako naj bi nam imeli deliti kulturo ljudje, ki govekarijo.

neha blaga. Za oropane kraje na Koroskem je namenjeno 6 zabojev stare obleke in del manufakturnega blaga. Industrijski kraji so se mogli le v mali meri upoštevati.

Razdelitev. Komur je bila prošnja ugodno rešena, ta bo obveščen s posebno dopisnico, ki velja za legitimacijo. Kdor se s to dopisnico ne izkaže, ne dobi blaga.

Razdeljevalo se bo v Občinski poslovalnici, Šolski drevored št. 2 od 8. do 12. in od 14. do 16. ure, in sicer od 6. do 11. oktobra za mesto Ljubljano, od 13. do 18. oktobra za ljubljansko okolico.

Prosilcem ostale Slovenije se bo poslalo blago po pošti.

Slovanske zemije.

Boljševiki na Poljskem. Listi pri našajo vznemirljive novice o silnem širjenju boljševskega gibanja v poljski republiki. Agenti Ljenina in Trockega, katerim sta ta dva dala velike svote denarja, razvijajo močno agitacijo za boljševske cilje. Težko gmotno stanje poljskih delavcev in imperializem poljske vlade in šlahte neti seveda še bolj nezadovoljnost v vrstah proletarijata. V Varšavi postaja položaj vsak dan resnejši. Iz strahu pred nemiri in stavko je vlada dala zasesti državni sejm po vojaštvu s strojnimi puškami. Po ulicah se neprestano premikajo čete in bronirani avtomobili.

Ruska boljševiška fronta. Na vzhodu je sibirski dobrovoljska armada zavzela Tobolsk in se bliža k Jalutorovsku in Kurganu; boljševiki ostavljajo Čeljabinsk. Na jugu je armada Djenikina v okolici Kurska vzela nad 10.000 ujetnikov, na desnem krilu je pa, po boljševiški radiogrami, rečena vojska potisnila dobrovoljce nazaj. Ravno tako tudi na levem krilu, kjer so boljševiki pretrgali rusko-poljsko fronto in zavzeli Žitomir, odkoder se po najkrajši poti dvigajo proti Kijevu. Na zapadu so Poljaki vzeli zapadne forte Dvinska. Pričakuje se, da bo v kratkem mesto v njih rokah. S severa poročil ni.

Kapitulacija sovjetske vlade? — Agenstvo »Radio« poroča, da je v Vašington prišla iz zanesljivega vira vest, ki govori o želji boljševikov, začeti mirna pogajanja na sledeči podlagi: Odpoved od vlade, konec smrtnih obsodb in terora, nasproti pa svobodna pot iz Rusije v Južno Ameriko za dvanajst glavnih vodnikov boljševiške vlade: Ljenina, Trockega, Linovjeva in drugih.

General Judenič. Severozapadna protiboljševiška armada generala Judeniča je kakor poroča radiograma, prerezala železniško progo Pskov—Petrograd in se hitro pomika dalje.

Razna poročila.

Ministrska kriza.

LDU Belgrad, 10. oktobra. V kulturnem narodnega predstavnika je bila danes razširjena govorica, da del članov radikalne stranke ni zadovoljen z današnjo strankino politiko in da vsled tega ti poslanci nameravajo izstopiti in sestaviti svoj posebni klub.

LDU Belgrad, 10. oktobra. Danes popoldne je regent Aleksander sprejel g. Pašiča v avdienci.

Vprašanje čeških šol na Dunaju.

LDU Dunaj, 10. oktobra. (DunkU) V današnji seji občinskega sveta je Čeh Fant vprašal župana, kaj misli ukreniti, da bo moglo 7000 čeških otrok, ki se sedaj poučujejo po gostilniških prostorih, obiskovati prave šole. Župan je odgovoril, da se bodo vršila o tem nadaljna obravnavanja. Za šolsko dečo bi bilo najbolje, da obiskuje šole kakor dosedaj, dokler se ta stvar ne uredi. Ta odgovor županov so sprejeli Čehi z glasnimi fej-klici. Čeh Klimeš je vzkliknil: »To je škandal! To je nezaslišano! To je sirovost!« Župan Reumann je pozval Klimeša k miru in mu je zapretil z disciplinarnimi sredstvi. Klimeš je nadaljeval češki, naposled pa je zaklical nemški: »Svoje šole moramo imeti! Prej tukaj ne bo nobene seje!« Obenem je potegnil iz žepa piščalko in je začel piskati. Župan je prekinil sejo. Ko se je nadaljevala seja, so se prebrale nadaljnje interpelacije.

Politične novice.

+ Fantovski tabor v Dobropoljah. Fantovski tabor, ki se je pred kratkim priredil v Dobropoljah se je navzlic slabemu vremenu obnesel kar najlepše. Lepo zasnovan načrt se je moral vsled naliva spremeniti in nekoliko skrajšati. Mesto na slavnostni Rebr pri Sv. Antonu nad Zdensko vasjo, kjer je bil zborovalni prostor že lepo ozaljšan, se je razvil ves spored v prostorni »Štihovi« dvorani. Udeležba je bila iz-

borna. Velikolaški okraj je dal lepo število udeležencev, pa tudi Ribnica. Sodražica in nad 30 fantov iz Dolenje vasi je pohitelo v krog vedno jim dragih dobropoljskih fantov. Ob nabiti dvorani so nastopali razni govorniki. Br. Hočevar, zastopnik Orlovške Zv. v jasnih potezah slika delo, moč, pomen mladinskih organizacij posebnost fantovskih na krščanskem temelju. Jurist P. Malešič polaga temelj vsakemu napredku — značaj. G. Ambrožič slika vzajemnost dijaške organizacije s fantovsko. Župnik Orehek riše potrebo treznosti posebnost mladine. Končno razvijala poslanec Škulj zanimivo snov, potrebo zanimanja za politiko, ki baš v demokratični državi tako globoko sega v življenjsko važna vprašanja naroda. Jurist Žužek zagotavlja zmago krščanskih idej navzlic preganjanju sedanosti in bližnji bodočnosti — zmago, ki se mora priboriti z delom. Med vsakim govorom igra višnjegorska godba. V znesenih besedah, ki jih more roditi le pošteno navdušeno fantovsko srce zaključijo načelnik dobropoljskega Orla br. Drobnič živahno zborovanje. Nato je priredilo izobraževalno društvo od sv. Gregorja igro: Veriga. Koliko lepih naravnih dramatičnih talentov rodijo naša slemena in podolja! Na to se je vršilo zborovanje Orla. Sestavili smo si načrt zimskega dela, s katerim smo že pričeli. Srečna je bila misel prirediti tabor v lepi mogočni dobropoljski dolini, misel je rodila lepo dejanje in upamo tudi trajen sad!

+ Proti izvoznim. Dopisni urad objavlja ta-le uradni komunik: LDU Ljubljana 11. oktobra. Na prošnjo deputacije narodno-stanovski društev, ki se je v zmislu sklepa javnega protestnega shoda od 4. oktobra 1919 v hotelu Union v Ljubljani zglasila pri predsedniku deželne vlade dr. Brejcu in predložila resolucije, sklenjene na tem protestnem shodu, je predsednik deželne vlade sklical posebno konferenco reprezentantov prizadetih uradov in akcijskega odbora narodnostanskih društev. Ta konferenca se je vršila v četrtek, dne 9. oktobra 1919 v bibliotečni dvorani deželne vlade in je trajala od 16 ure do 20. ure 45 minut. Udeležili so se je kot zastopniki vlade in javnih uradov: Predsednik dr. Brejc podpredsednik dr. Žerjav; poverjenik dr. Golia; ravnatelj dr. Senekovič in tajnik dr. Gaj; načelnik dr. Marn za oddelek za trgovino in obrt; dr. Olip za centralno upravo za trgovski promet z inozemstvom v Belgradu; ravnatelj Težak in tajnik Detela za podružnico Centralne uprave za trgovski promet v Ljubljani; višji ravnatelj dr. Debelak za ravnateljstvo poštnega in brzojavnega urada v Ljubljani; ravnatelj Golob za ravnateljstvo drž. železnice; podravnatelj Andrej Vrečko za južno železnico; Peter Romavh, komisar ministrstva saobračaja; profesor dr. Ivan Prijatelj kot zastopnik kluba vseučiliških profesorjev, nadalje kot zastopniki narodnih stanovskih društev: Ivan Tavčar za »Narodno socialno zvezo«; Maks Lileg za »Društvo javnih nastavljenecov«; Nečemer Miroslav za »Društvo odvetniških uradnikov«; dr. Fran Prišlan za »Društvo notarskih kandidatov«; Bock Jakob za »Prvo splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev«, ravnatelj Jelenc za »Zvezo jugoslov. učiteljsstva«; Iv. Deržič za »Zvezo jugoslov. železničarjev«; Karl Urbančič za »Zvezo poštinskih organizacij«; Ivan Hiter za »Društvo zasebnih uradnikov«; Anton Minkuš za »Društvo red. varnostne straže«. Po temeljitom obravnavanju in pretresanju vseh vprašanj, ki se tičejo na protestnem shodu sklenjenih resolucij, je konferenca soglasno sprejela te-le sklepe: 1. si spekulativni nakupi krompirja se razveljavijo in nakupovalna pravica se omeji na organe »Žitnega zavoda«, kateri skupno z mestno aprovizacijo, »Vojno zvezo« in »Gospodarsko zadružno javnih nameščenec« in »Splošno gospodarsko zadružno« ugotove potrebo, ki se mora pred vsem kriti, in ki nakupijo za ta konzum potreben krompir. Dotlej se suspendira vsak izvoz krompirja iz Slovenije v inozemstvo, zlasti tudi na podlagi že izdanih izvoznice. »Žitni zavod« se bo pri nakupu držal cen, ki so bile okrog srede septembra običajne, ministrstvo za trgovino se brzojavno naprosi, da ta sklep odobri. Ko bo sklep odobren, se to razglaši po vseh listih in potom županstev. 2. Izvoz jajec iz Slovenije, ako ni za konkretna kompenzacija v blagu ali usnju izkazana, se do nadaljnjega ukrepa ukine. 3. Upravna komisija, ki nadzoruje izdajo izvoznice, se izpolni po zastopnikih konzumentov. 4. Deželna vlada bo prosila pri Osrednji vladi, da se dovoli v zmislu resolucije II. za vse javne nameščenice — tudi vpokojence — enkratni nabavni prispevek. Potem ko zastopnik »Zveze jugoslovanskih železničarjev« Ivan Deržič, konstatira, da časopisje ni točno poročalo o njegovem govoru na protestnem shodu, se je soglasno ugotovilo, da so vladni organi glede vseh v resolucijah grajenih nedostatkov storili v polni meri svojo dolžnost in da se jim ne more očitati noben čin kake korupcije.

Dvomimo zelo, da je bilo gornje sklepanje pametno. Določevati fikсне in nespremenljive cene živlom in jih potem s pomočjo vlade naložiti kmetiskim producentom brez njihovega soddločevanja je nekaj skrajno neobičajnega in utegne zbuditi močan odpor med našimi kmeti. Tudi ne vemo, kako more sklepati le del konzumentov za vse v tako važnih in odločilnih vprašanjih. Ti sklepi so se zvršili pod predsedstvom dr. Brejca.

+ Nemške priprave za plebiscit. Minulo soboto je prišlo odposlanstvo s Koroskega k državnemu kanceljeru dr. Rennerju in državnemu tajniku dr. Schumpe-tru in jima sporočilo razne želje glede priprav za ljudsko glasovanje na Koroskem. Razmotrivali so vse potrebne priprave za ljudsko glasovanje. Državna vlada je koroški deželi zagotovila podporo za vse potrebne odredbe.

+ Kerjenski v Belgradu. Včeraj je prišel v Belgrad bivši ruski ministrski predsednik Kerjenski.

+ Italijanska nasilja v Baru. Cetinjska »Narodna Riječ« poroča: Dne 18. septembra je prišel v barsko pristanišče okrožni načelnik Srzentič, da ugotovi škodo, ki so jo prejšnji dan povzročili Italijani, ko so demolirali poslopje srbske delegacije za prehrano in carinaro. Ko je po opravljenem poslu Srzentič sedel pred kavarno, je prišla italijanska vojaška straža in ga pozvala na komando mesta. Tam so ga aretirali in zaprli. Ko je zvedel za to poveljnik srbskih čet polkovnik Nikolič, je poslal Italijanom ultimatum, naj Srzentiča v gotovem roku izpuste. Omladinci so se pripravili, da v potrebi podpro akcijo srbskega vojaštva. Pa ni bilo treba: Ko so Italijani videli, da bi šlo za res, so zaprtega načelnika nemudoma izpustili in se lepo opravičevali. Zato so pa še tisti večere v bližini luke — njih 25—30 v tovornem avtomobilu — napadli štiri omladince, ki so se vračali domov. No, Črnogorci so jih ugnali v kozji rog in jih pogrnali v Bar, kjer so pa seveda pripovedovali, da so jih »komitashi« iz zasede napadli. Italijanska vojna oblast sedaj preganja dotične omladince, ki so se morali skriti v gore, a njihove družine preganjajo in mučijo.

+ Italijanske skrbi zaradi bodočnosti Trsta. Tržaški »Indicatore Economico« je nedavno sprožil vprašanje o dveh težkih nevarnostih, ki pretita gospodarski bodočnosti Trsta: prvič možnost, da bi se interesi mednarodne trgovine osredotočili na Reki, ki ne bi bila italijanska in drugič elektrificiranje zveze z notranjostjo Evrope preko Brennerja. O stvari je nato pisala tudi »Nazione«. List pravi, da bi v prvem slučaju, to je ako bi se Reka ločila od Italije in bi v Trstu ostala samo italijanska trgovina, izgubil Trst svojo svetovno važnost. V drugem slučaju bi šla vsa trgovina Čehoslovoske, Avstrije in Bavarske preko Brennerja na inozemstvo in odhod na železniško omrežje, ki se izliva v genovsko luko. Trst bi ostal ob strani. Italija mora vse storiti, da odvrne ti dve nevarnosti od Trsta. Reka mora pripasti Italiji in postati neločljiv del trojnega jadranskega pristanišča: Benetke—Trst—Reka. Brennersko zvezo treba paralizirati z novimi železniškimi programi čez alpe na Trst, predvsem z zvezo čez Predil. — Kakor se vidi, je začel Trst Italijo že zelo tiščati v želodcu. Skoro bi stavili, da tega založaja ne bo prebavila.

Dnevne novice.

— Veselice in plesi Duhovščina radovljskega dekanata je poslala preds. deželne vlade sledečo resolucijo: Duhovščina radovljskega dekanata, zbrana 8. oktobra 1919 na svoji pastoralni konferenci na Breznici, izvršujoč svojo patriotično dolžnost napram državi v skrbi za pravi blagor ljudstva, med katerim deluje, opozarja predsedstvo deželne vlade na sledeče: V tekočem letu se vrše po raznih krajih našega glavarstva veselice po gostilnah, vrtovih in na prostem s prosto zabavo in javnimi plesi. Na teh veselicah se zbira posebno mladina obojega spola iz vse bližnje in dalnje okolice v najobilnejšem številu. Na prošnjo gostilničarjev in raznih prirediteljev teh veselic podaljšuje poverjeništvu za notranje zadeve policijsko uro do 23. oziroma do 24. ponoči. Ugotavljamo: 1. Te veselice ubijajo vsako delo za iztreznenje našega ljudstva; tu se neizmerno pijančuje in zapravlja denar. 2) Mladina sama sebi prepuščena, je na javnih nočnih plesiščih po vrtovih in na prostem v največji nevarnosti zgubiti vso moralno odporno silo za pošteno, pravno, krepostno življenje. Žali se pogosto tudi javna pravnost. 3) Ni nobene oblasti, ki bi po svojih organih mogla brez posebnih rabuk in incidentov ob 24. ponoči razgnati po pijači in plesu omamljene ljudi. Ljudska volja sama tu podaljšuje veselice do jutranjih ur. 4) Ker ljudstvo vidi, da izvršujoči vladni organi premalo skrbje in premalo nadzorujejo izvršitev vladnih policijskih naredb, zato v ljudstvu boli in

bolj gine spoštovanje in zaupanje v državno oblast sploh. Patrijotično mišljenje veliko trpi. Zato zbrana duhovščina radovljanskega dekanata najvaneje prosi: Predsedstvo deželne vlade naj dogovorno s poverjeništvom za notranje zadeve in poverjeništvom za socialno krststvo poskrbi, da se veselice z javnimi plesi na prostem vsaj v nočnih urah popolnoma prepovejo, podnevi pa po vladnih organih nadzorujejo. Prepove naj se tudi vsako podaljšanje policijske ure.

— **Župnim uradom.** Pristojbine za pouk verouka so se sedaj na novo uredile, in sicer vsem veroučiteljem, za katere so župni uradi poslali prijave, majkata pa še dve tretjini prijave. Urejevanje se je zavleklo vsled nepopolnih prijav, na prijavi je treba namreč potrdila župnega urada, šolskega vodstva, gradbenega vodstva, nadalje so bili podatki jako pomanjkljivi in povzročili mnogo dopisovanja. Urejevanje pristojbin na bivšem Štajerskem in Koroškem je posebno otežkovalo dejstvo, da so se doslej izplačevale pristojbine pri davčnih uradih in deželno knjigovodstvo ni imelo natančnih računov o izplačanih pristojbinah, vendar je urejevanje tako napredovalo, da so se te dni nakazala doplačila veroučiteljem na bivšem Kranjskem potom pošto čekovnega urada, štajerski veroučitelji pa prejmejo doplačila v drugi polovici oktobra. Pri doplačilih se je vpoštovalo, kar se je že izplačalo pristojbin v l. 1919. Župni uradi se prosijo, da uvažujejo te težkoče in pošljejo, v kolikor tega še niso storili, nemudoma prijave, brez katerih deželno knjigovodstvo ne more na novo urediti pristojbin. Pritožbe naj se vlagajo neposredno pri deželnem knjigovodstvu, prijave pa pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani.

— **Tovariši,** ki so leta 1909 maturirali na gimnaziji v Kranju, naj čimprej točno javijo svoj naslov dr. Juriju Štempiharju, odvetniškemu koncipijentu v Kranju, da jih bo mogoče obvestiti o vseh podrobnostih glede prireditve desetletnice mature.

— **Jesenice.** »Za pravdo in srce« ponovi dramatični odsek Katol. del. dr. v nedeljo dne 12. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Ker se ne bo več ponavljalo, naj se vsak sedaj udeleži.

— **V Gorici je umrl** Luka Dugar, odbornik ondotnega slovenskega katoliškega delavskega društva. Pokojnik, ki je živel nekaj časa kot begunec v Ljubljani, je veliko dobrega storil za krščansko delavsko organizacijo v Gorici. Bog mu bodi plačnik!

— **Vseučilišče v Zagrebu.** Vpisovanje na vseučilišču se vrši do inkl. 15. vinotoka. Predavanja na juridični in filozofski fakulteti se prične 16. oktobra, na medicinski pa v začetku novembra. — **Tajništvo S. D. Z.**

— **V šmartnem pri Litiji** je umrla dne 6. t. m. Anica in ne Ivana Leskovec, soproga trgovca in posestnika.

— **Fantovska z Zgornjega Tuhinja.** Na svatovščini sta se dobra prijatelja Bajde Franc in Andrej Podboršek že predpustom sprla. »Od takrat sem imel piko na njega, ker je rekel, da me bo. Dne 27. aprila sem ga, ko smo šli iz gostilne, izpodnesel, ga vrغل na tla, po glavi ga je udaril Hribar.« Podbevšek je bil zaradi udarca nekaj časa v blaznici. Ljubljansko deželno sodišče je obsodilo Bajdeta v 6 tednov ječe, Podbevšku mora plačati 400 kron.

— **Samo mladi fantje v ječi** — zaradi latvine. V soboto, dne 10. t. m. so stali samo mladi fantje, ki večinoma še niso nad 20 let stari, pred kazenskim senatom. Vsi so kradi. Andrej Končan iz Polhovca Gradca, ki ne zna ne brati in pisati, je ukradel pred Plevno na Glincah kolo; 3 tedne je je dobil. — Janez Govekar iz Hraše je okradel svojega gospodarja v Klečah; kazni: 6 mesecev težke ječe. — Ivan Kušar, žagar iz Dupelja, je kradel na Petrovem Brdu ovce, v Besnici in v Dupljah jih je prodajal; njegovega tovarša Franca Kezjeka niso dobili. Kazen: 8 mesecev težke ječe. — Marko Šobat iz Medaka je dobil 4 mesece težke ječe; žepni tat je, med vožnjo iz Karlovca v Ljubljano je ukradel Ani Flere iz Kamnika 1200 kron. Škrda je poravnana. 10 mesecev težke ječe je dobil Leopold Cimzar, ki je vlomil v hišo Barletovih v Lužah pri Kranju in kradel. — Emil Miklič iz Barkovelj je okradel Šilarjeve, 18 letna Šilarjeva ga je zasledovala, vse ji je vrnil razen dveh ur. Kazen: 3 mesece težke ječe.

— **Demobilizacija.** V poslanskih krogih v Belgradu se govori, da se bo kmalu pričela demobilizacija starejših letnikov nekdanjega drugega poziva narodne vojske. Novi rekruti so popolnoma opremljeni; nadaljnje rekrutacije na novih pokrajinah so našle povsodi prijazen odziv.

— **Kongres gostilničarjev.** Dne 21. t. m. se v Novem Sadu vrši kongres gostilničarjev kraljestva SHS. Pričakuje se, da se bo kongresa udeležilo najmanj 10.000oseb. Vlada je dovolila, da bodo na kongres vozili posebni vlaki.

Štajerske novice.

š **Poroka.** V št. Ilju v Slov. goricah se je dne 5. t. m. vršila poroka gosp. Josipa Bračka z g. Dorico Plevnik. Poročal ju je ženinov brat, domači gospod župnik.

š **Griza** močno divja med prebivalstvom na levem bregu Drave od Dravograda do Maribora. Najhuje je na Remšniku in okoliških župnijah. Na Remšniku umrje na teden 10—12 oseb na tej epidemiji. Zdravnikov in zdravil ni. Bolezen se je zanesla po tihotapcih iz Nemške Avstrije. V Lučanah in Arvežu je umrlo že na stotine ljudi na griži. Epidemija se širi dalje proti jugu. Zdravstvena oblast, kje si?

Ljubljanske novice.

lj **Ljudski oder v Ljubljani.** Danes (v nedeljo) ob pol osmih zvečer uprizaro Ljudski oder dve veseligrigi: »Napoleonov samovar« in »Raztresenica«. Vstopnice se dobe v predprodaji danes od 9. do 12. ure dopoldne v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu v prvem nadstropju. Večerna blagajna se odpre ob pol sedmih zvečer.

lj **Krekova prosveta.** Nameravana prireditve »Zveze služkinj«, se radi nastalih ovir za danes odpove. Pač pa se bo gotovo vršila v nedeljo, 19. t. m. ob pol 5. uri.

lj **Iz pisarne dramskega gledališča.** Premijera novitete »Kasija«, izvirne slovenske drame v treh dejanjih Stanka Majcena se ne bo vršila v torek 14. t. m., kot je bilo pomotoma včeraj objavljeno, temveč v sredo dne 15. t. m.

lj **Predsedniki ljubljanskih povskih društev** ali njih zastopniki se vabijo k seji, ki se vrši danes dne 12. oktobra 1919 ob 11. uri v pisarni ravnateljstva Glasbene Maticе.

lj **Drama »Kasija«.** Ljubljanskemu gledališkemu občinstvu naznanja Nova založba, da bo mogoče dobiti dramo »Kasija«, katere premijera se bo vršila v sredo, že v ponedeljek dopoldne po vseh ljubljanskih knjigarnah.

lj **Novi oltar in cerkev pri Sv. Katarini nad Medvodami** bo posvetil v nedeljo, 19. t. m., ljubljanski škof dr. Jeglič. Slovesnost se prične ob 9. dopoldne.

lj **Nova zvijača tihotapcev.** Ker je železnica glede na tihotapstvo s tobakom strogo zastražena, so izumeli tihotapci tobaka novo zvijačo, katero je kolodvorska ekspozitura pod vodstvom nadzornika Ljubice preprečila. Z Vrhniko se je pripeljal voz k Novemu Svetu, kjer so bili zbrani tobačni tihotapci in verižniki, da popeljejo tobak proti demarkacijski črti. Policija je tihotapcem prekrizala njihove načrte in jim zaplenila tobak. Na glavnem kolodvoru so prijeli 5 tihotapcev tobaka.

lj **Anamiti,** cel polk, so se peljali skozi Ljubljano nazaj v Francijo.

lj **Vlomljeno** je bilo dne 10. t. m. v garažo g. Jeana Pollaka. Vlomilci so odnesli 7 do 8 avtoplaščev in zračnih cevi. Vlomljeno je bilo s krampom.

lj **Ruski kružok** obstoji še vedno, toda vsled neznošnih stanovanjskih razmer, ki vladajo pri nas, se pouk še ni mogel pričeti. Ker se bo ruski kružok razširil najširje tudi po deželi in je treba posebnega pisarja za to, je dala iz prijaznosti gospa dr. Jenkova eno sobo v ta namen. Pisarna uraduje vsak ponedeljek od 9. do 11. ure in vsak četrtek ob isti uri na Jurčičevem trgu št. 3.

lj **Nogometna tekma »Ilirija«** : Varaždinski športski klub. Danes se vrši na športnem prostoru pred drž. kolodvorom tekma med S. K. »Ilirijo« in Varaždinskim S. K. Vsled pozne sezone je to najbrž zadnja tekma v letošnji sezoni. Pričetek ob 15. uri (3. uri pop.). Vstopnina: sedeži na tribuni 6 K, drugi sedeži 4 K, stojišča 3 K, dijaške vstopnice 2 K (le proti izkaznici). Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

lj **Stanovanjska beda v Ljubljani.** Akcijski odbor za omiljenje stanovanjske bede v Ljubljani potrebuje nuno do 20 oseb, ki bi se mu stavile prostovoljno na razpolago za preiskovanje stanovanj v Ljubljani. Pogoji: primeren nastop. Uslužencem bi odbor izposloval potreben dopust. Vsak, ki mu je na tem, da se stanovanjska akcija v Ljubljani pospeši in se čuti zmožnega za preiskovanje stanovanj, naj se zgłosi pri seji akcijskega odbora v dekliskem liceju na Bleiweisovi cesti v torek, dne 14. t. m. ob 20. uri.

Izpred sodišča.

»Jugoslavija« pred sodiščem. Deželno sodni svetnik Potrato je razpravljal 10. t. m. o tožbi, katero je vložil veleindustriec Kajfež v Kočevju proti odgovornemu uredniku »Jugoslavije« gospodu Antonu Pesku. Gospod Pesek se pritožuje, da na vabilu ni bilo povedano, zakaj da gre. Zastopnik g. Kajfeža dr. Sajovic: Saj ste v Ljubljani, prišli bi pogledat. Dr. Sajovic, odvetnik v Kočevju, zahteva od g. Peska, naj pove avtorja članka, objavljenega v »Jugoslaviji«, in povdarja, da je bil članek

objavljen v »Jugoslaviji« na rafiniran način ravno tisti dan, ko je poletel »Sokol« v Kočevje. Pozove še enkrat g. Peska, da naj pove avtorja in on umakne tožbo. Nadalje pravi, da je poslal »Jugoslaviji« pismo v tej zadevi, na katero ni dobil odgovora. Pesek: Pismo se je moralo izgubiti v uredništvu, ne vem nič od njega! Dr. Sajovic: »Lep red morate imeti v uradu.« Pesek: »Uredništvo ni urad.« Sicer pa toliko lahko povem, da je dotični članek prišel pomotoma v »Jugoslavijo«, namenjen je bil in postavljen za »Narodnega socialist«, toda ker je za njega zmanjkalo prostora, so ga vlomili v »Jugoslavijo«, kar dokazuje tudi okolnost, ker je stavljen s črkami, s katerimi se ne stavi »Jugoslavija«. Gospod svetnik Potrato razglasi nato obsodbo, s katero se g. Pesek obsodi v smislu člena III. postave iz leta 1868, ker je objavil v »Jugoslaviji« članek, ki vsebuje vsebino, katere tvorijo pogrešek žaljenja časti in se zato obsodi na 100 K globe, oziroma v desetdnevni zapor.

Dobrodelna efektivna loterija

o korist sirot, slepcev, invalidov in hiralcev. 1317 dobilsko o skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobiček o vrednosti 20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni.

Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanska c. 4, I. nadst. (Alo zlovišče).

Zrebanje bo 18. dec. t. l. ob 6. uri zvečer.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

RADIKALNI PROGRAM.

Belgrad, 11. oktobra. Včeraj zvečer je priredila radikalna stranka v hotelu »Imperial« banket na čast Pašiču. Na tem banketu je govoril tudi Stojan Protić, ki je razvijal svoje misli o osnovi ureditve naše države. Izvajal je: Osnova naše države mora imeti tri temeljne kamne, in sicer mora biti ustavna, obdržati sedanjo narodno dinastijo, ki je vezala svojo usodo z usodo naroda, in dobiti, zgrajena na treh plemenih, eno zakonodajno za vse panoge državnega življenja. Toda izvršitev teh zakonov, katere bi ustvarjal edinstven parlament celokupne države, bi se morala prepustiti samim zastopnikom ljudstva v raznih administrativnih zbiorih. Na žalost se je v praksi delalo, kakor nekoč na Dunaju in v Pešti. Negirana je bila samouprava in iz Belgrada so se izdajale za najmanjše malenkost naredbе za Slovenijo in Dalmacijo. Samoupravo je treba študirati pri Anglosakih, kjer se človek nauči spoštovati ljudsko dostojanstvo tudi pri nasprotnikih. Naloga mlajše generacije je, da se poprime dela in prouči vsa vprašanja težke in velike naloge države.

Tudi Pašič je apeliral na mlajšo generacijo, ki naj izpolni in dovrši v novih razmerah, kar je ustvarila stara radikalna generacija.

Banket je bil velika manifestacija za radikalno misel.

MINISTRSKA KRIZA.

Belgrad, 11. oktobra. Demokratski listi poudarjajo s prozorno namero, da so bili pogoji opoziciji izročeni dr. Pavloviču pod najstrožjo tajnostjo. To ni res. Dr. Pavlovič je danes na vprašanje opozicije izjavil, da mora na svojo pošteno besedo potrditi, da opozicija tajnosti ni zahtevala.

Belgrad, 11. oktobra. Designirani ministrski predsednik dr. Pavlovič je bil včeraj ob pol 12. uri dopoldne pri regentu in je poročal, da mu ni mogoče sestaviti vlade ter je vrnil mandat. Ždi se, da dr. Pavlovič ni mogel svetovati nove osebnosti, ki bi imela več upanja in sreče za sestavo vlade.

Belgrad, 11. oktobra. Včeraj ob pol 5. uri popoldne je bil sprejet na dvoru Pašič in so se tako zopet pričela posvetovanja, ki so se danes nadaljevala. »Politika« poroča, da bodo, ako ne najde Pašič izhoda iz tega položaja, pozvani na dvor načelniki vseh strank in da bo regent apeliral nanje, naj sestavijo vlado in izvedejo državo iz teh neprilik.

Belgrad, 11. oktobra. V demokratskih vrstah se od včeraj zvečer razširja vest, da bo poverjena sestava kabineta dosedanjemu ministru za promet Draškoviču. Trdi se tudi, da bo pozvan danes na dvor.

Belgrad, 11. oktobra. Iz obnašanja in pisanja demokratov se jasno vidi njihov strah pred spremembo sedanje vlade. »Pravda« širi že danes vest, da bi bilo najbolje, ako ostane pri Davidovičevi vladi, kajti njegov kabinet v parlamentu ni vržen in ima izdelan program na temelju državnega edinstva in demokratske svobode. Kriza, piše »Pravda«, se ne sme podaljševati z nobenimi kombinacijami, ker so vse že izčrpane. — S takimiATICAMI

in nervoznimi članki skušajo prevariti in pridobiti ulico in nevesčo publiko. Demokraci, med katerimi zavzema Jaša Prodanovič s svojimi pristaši izrazito republikansko strujo, in socialisti se danes kažejo kot najmočnejši steber dinastije in države.

Belgrad, 11. oktobra. »Politika« piše o programu in pogojih opozicijskega bloka za vstop v vlado: Ta sestavljena vlada (Trifkovičeva) bi morala izvršiti s parlamentom sledeče naloge: 1. Izdelati volilni zakon. 2. Rešiti agrarno vprašanje s posebnim zakonom, v katerem bi bilo vzakonjeno dosedanje delo. 3. Osnovati emisijsko banko in zameniti krone z drugim denarjem, da reši valutno vprašanje. 4. Potom posebnega zborničnega odbora pripraviti za konstituanto novo ustavo, na podlagi katere bi bila naša država ustavna monarhija.

K temu je dr. Laginja od strani opozicijskega bloka predložil sledeče zahteve: 1. Javna uprava v vseh njenih strokah in v vseh naših krajih se mora zboljšati. 2. Sprememba dosedanjega režima na Hrvatskem in v Slavoniji. 3. Vpostavitve poverjeništev v Zagrebu, kakor so bila po prevratu. Bana bi predlagal Narodni klub; ravnatoko bi kandidiral poverjenike. Vsi poslji bi se morali reševati skupno na poverjeniških sejah pod predsedstvom bana, ki bi bil predsednik deželne uprave. 4. V Bosni in Hercegovini se mora spreminiti dosedajni predsednik vlade. Novi predsednik vlade mora biti pravoslaven, a ostali poverjeniki se imenujejo po ključu, kakor je bila prejšnja navada. 5. predloži se zakon o enotni vojski, izenačijo plače in modernizira vojaško kazensko postopanje. 6. Vsi oni, ki so v zaporu, se morajo izročiti pristojnemu sodišču in nikomur se ne more kaliti svoboda brez odloka sodišča. 7. V vseh panogah javne uprave se mora odstraniti korupcija. 8. Vojni pas se zoži in omeji samo na brambo zemlje proti zunanjemu sovražniku. 9. Parlament se ne razpusti pred konstituanto in zajamči se popolnoma svobodna volitev.

DEMOKRATI ODKLANJAJO POGAJANJA.

Belgrad, 11. okt. Demokratska zajednica je imela snoči sejo in sklenila, da ne more stopiti v nikak pogajanja z opozicijskim blokom, dokler ta ne izjavi, da umakne vse zahteve, ki jih je stavil dr. Pavloviču. To pomeni torej, da hočejo naši demokrati državo, kjer bi ne imeli Slovenci nobenega poverjenika, tako da bi se morala vsaka, še tako malenkostna stvar, predložiti vladi v Belgradu. S tem sklepom izjavljajo, da so proti izenačenju plač uradnikom in častnikom, da so proti moderniziranju vojaškega kazenskega zakonika in postopka, da so proti temu, da bi se vsi, ki so v zaporih, izročili pristojnemu sodišču in da se more kdo pripraviti ob prostost tudi brez sodbe; da so proti temu, da se parlament razpusti pred konstituanto in proti garanciji za svobodne volitve. In končno so tudi proti temu, da bi se v vseh panogah javne uprave uničila korupcija, kajti opozicija ni zahtevala ničesar drugega.

SRBSKA KMETSKA STRANKA.

Belgrad, 11. oktobra. Upravnik Zveze srbskih združenj, Avramovič, sruje v Srbiji kmetsko stranko. Jaše Prodanovič (republikanska stranka), ki je v demokratski zajednici, ima že 12 članov izmed poslancev in misli ob prvi priliki nastopiti v narodnem predstavništvu in razviti svoj program.

Cerkveni vestnik.

c **Konferenca Sodalitatis** za Ljubljano bo v torek, dne 14. t. m. ob pol 5. ure v semenišču. Ref. prof. dr. A. Levičnik.

c **Gospodje,** ki žele vstopiti v Marijino kongregacijo in se udeleževati tedenskih shodov, naj blagovolijo priti jutri, v ponedeljek, dne 13. t. m., ob pol 20. uri v kongregacijsko kapelo oo. jezuitov.

c **Samomor.** Beseda tolažbe danes popoldne ob peti uri v kapeli oo. jezuitov.

c **Sodalitas ss. Cordis** za Koroško ima v torek, 14. t. m., ob 11. uri sestanek v posebnih prostorih restavracije tik kolodvora Svetnavas. Važna stanovska vprašanja. Vabi ude in neude.

c **Iz leta 1917.** List »Unita Cattolica« v Florenci, objavlja kot začasno oficijozno glasilo sv. stolice (v Rimu je štrajk črkostavcev) med drugim tudi neko pismo kardinala Gasparija, v katerem se angleška vlada obvešča o odgovoru osrednjih velešil na mirovno ponudbo l. 1917. Danes se more reči, da je bil uprav odgovor nemške vlade pod nezrečnim kanclerjem Michaelisom — prezezal nit začetih pogajanj ter tako uničil možnost za mir l. 1917. Anglija je izdelala svojo belo knjigo, tudi Francija je poskrbela za potrebne izjave, dočim Italija molči. Seveda ni prijetno priznati, da je že v avgustu l. 1917. bila An-

glja pripravljena začeti pogajanja za mir in sicer potom Vatikana. V to svrhu je bila že storila potrebne uradne korake kljub členu 15. londonskega pakta, in ne da bi se ozirala na povzročitelja znanega pristavka.

Prosveta.

pr »Kasijac«. Drama v treh dejanjih. Spisal Stanko Majcen. Izdala in založila Nova založba v Ljubljani. Za danes samo opozarjamo na to dramo, ki jo je spisal mladi, nadarjeni pisatelj, in katere premijera se bo vršila v sredo v dramskem gledališču. Drama se godi v Belgradu za časa avstrijske okupacije in je po svoji vsebini zelo zanimiva; pisatelj je obdelal snov zelo srečno in obogatil naše slovstvo z novim dramatičnim delom, ki bo pomnilo trajno vrednost. O drami bomo izpregovorili še več pozneje, ko bo upriporjena.

pr Poezije. Zložil Simon Gregorčič. I. zvezek. Zopet imamo Gregorčičeve Poezije pred seboj, ono knjigo, ki jo že več let pogrešamo na našem književnem trgu.

Poet, le malokomu znan,
Leži po svetu razmetan;
Da kip njegov bi vam podal,
Raztresene sem ude zbral —
Ne vsehi!... a kdor pogleda tč,
Spozna mu glavo in srce!

Leta 1882. je prvič izšla ta zbirka in na mah osvojila vsako slovensko srce, kot še nobena zbirka do sedaj; S. Gregorčič je postal najpopularnejši slovenski pesnik. Njegovo lepo in domače opisovanje naše domovine in njene usode ga je usposobilo, da je prodiral v ljudsko dušo najbolj globoko. Njegovi verzji so vplivali na ljudi s čudovito močjo, po svoji obliki in po svojih izrazih je bil narodni duši najbližji. — Uvod in življenjepis k ti izdaji je napisal prof. dr.

Ivan Dornik zelo lepo in vestno po najboljših virih ter strogo objektivno, posebno kar se tiče Gregorčičevih nasprotnikov in Mahničar. Glede tega vprašanja je bil v zmoti že marsikdo. Dornik se je naslonil na Gregorčičeve izjave same in na razmere ter razpoloženje tedanje dobe in nam je skušal podati jasno sliko tega boja, ki nam bo po svoji jedroviti preglednosti dobro služila. Jugoslovanska knjigarna je izdala Poezije lepo vezane v lepi, zelo priročni, žepni obliki za dokaj nizko ceno 8 K. Danes je malo Slovencev, ki bi imeli to krasno »zlato« knjigo v svoji lasti; naj bi jo kupil vsakdo, danes naj mu bo nova kot nikoli. Pesmi so vzrastle na onih tleh, ki trpe danes pod tujim jarmom, pesnikovo truplo samo, ki leži v planinskem raju, ne spi mirno, njegov duh narekuje besede Soči in govori ljudstvu, ki čaka vstajenja.

Le vstani, vborni narod moj,
do danes v prah teptan...

Še vedno mlade, vedno enako tople so te besede, pesnik Gregorčič s svojimi pesmimi ni umrl — on čuje ob Soči in čaka dneva, ko

na dno razpenjenih valov
tujec zemlje lačne vtópi...



Zastopstvo predsedstva O. Z. pri dr. Korošcu. Včeraj popoldne se je zgledala deputacija obstoječa iz treh članov predsedstva O. Z., pri dr. Korošcu, da mu izrazi zahvalo za pokroviteljstvo, katero je sprejel za slovanski orlovski tabor v Mariboru. Dr. Korošec je deputacijo ljubeznivo sprejel ter z zanimanjem poslušal poročilo o delu orlovske organizacije in še posebej poročilo o

predpripravah za Maribor ter obljubil moralno in gnotno pomoč svojo in celega Jugoslovanskega kluba. Posebno veselje je izrazil nad delom, ki ga je O. Z. izvršila tekom tega poletja; pogovor je pokazal, da pazno zasleduje razvoj orlovske organizacije ter da se veseli njenega napredka. »Pozdravite fante, in recite jim, da vztrajajo na začrtani poti,« je dejal konečno deputaciji, potem ko se je z njim v polurnem pogovoru razgovorila tudi o drugih notranjih zadevah orlovske organizacije.

Odbor ljubljanskega okrožja ima sejo danes popoldne ob 3. uri popoldne v Zveznih prostorih. Seja je izredne važnosti, zato pričakujemo zastopnike vseh odsekov.

Diskusijski večer okrožnih poročevalcev se vrši jutri v ponedeljek, 13. oktobra 1919 ob pol 8. uri zvečer. Dnevni red: Izobraževalno delo po orlovski odsekih. Bratje poročevalci naj sestavijo na podlagi došlih statističnih pol poročila za svoja okrožja. — Predsednik.

Orlovski sklad. Darovali so: Konsumno društvo Jesenice 50 K, poslanec Veseljak 100 K, neimenovani 300 K, duh. svetnik Kalan 100 K, trgovec Fr. Penes 10 K. Iskrena hvala! Bog živi posnemalce!

Širši vadičeljski zbor O. Z. ima svojo sejo v nedeljo, 19. oktobra ob 14. uri v Zveznih prostorih Jugoslovanske tiskarne, III. nadst. Dnevni red: Prireditve v Mariboru: Tekme in javni nastop Orlov. Okrožni načelniki, pridite polnoštevilno! Okrožje ima povrniti potne stroške. Seja je izredne važnosti. — Zvezni načelnik.

Uredništvo »Mladosti« naznanja da bo zaključena redakcija za letošnji letnik dne 25. oktobra 1919. Pozivljamo vse odseke in dopisnike, da pošljejo takoj poročila in prispevke; na zakasnelo se ne bo moglo več ozirati. — Te številke »Mladosti« bodo izšle že nekoliko preosnovane in zboljšane, kolikor sem pač mogel v kratkem času doseči. Prav na novo urejen bo pa list šele z novim letnikom. — Čas do novega leta moramo spolniti s pridobivanjem novih naročnikov. Bratje, posamezni, kakor

skupno v odsekih, storite svojo dolžnost! — Urednik.

V Bratonic (Prekmurje) se je ustanovil 28. septembra nov orlovski odsek. Fantje so vsi vneti za delo in navdušeni.

Šmarino pri Velenju. V nedeljo 12. okt. ustanovimo odsek Orla in Orlic.

Središče ob Dravi. V nedeljo 19. okt. se ustanovi pri nas telovadni krožek »Orlica«. Ustanovitve se udeležijo tudi Središki Orle, ki obhaja svojo 8 letnico.

»Orle«, vesternik Orla Československého, je izšel v 9. številki. Kakor navadno se odlikuje po zbrani in primerni vsebini. Med drugim prinaša razpravo o českoslovaškem orlovskem kroju. V poročilih so tudi beleške o našem slovenskem Orlu in slika letošnjega telovadnega nastopa v Trbovljah. — Českoslovaški bratje: Zdar Böh!

Gospodarske novice.

g železni vitriol. V zbirališču sanitetnega demobilizacijskega materiala se nahaja več stotov železnega vitriola. Obrtniki, ki potrebujejo to sestavino, na primer usnjari, strojarji itd., naj naslovijo svoje ponudbe na Sanitetno subkomisijo v zbirališču sanitetnega materiala (gluhonemnica, Zaloška cesta).

g Vrednost nemško-avstr. krone. O gospodarskem bankrotu Nemške Avstrije pričajo tudi kurzni brzojavni južne železnice. Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je bil včeraj ob 10. uri dopolnen objavljen kurzni list št. 126 z Dunaja. V tem listu bilježijo: marka (100) blago 316'00; švicarski frank blago 1318'00, denar 1316'00; francoski frank 858'00, italijanske lire (100) 748'00; čehoslovaške krone blago 238'00, denar 233'00; ameriški dolar 70'50 kron. — Pripomniti je treba, da je v zadnjem času vrednost lire zelo padla v Jugoslaviji, a se je pričela zopet dvigati, toda gorenje višine ni še dosegla na borzi v Zagrebu.

Listnica z večjo vsoto denarja in listinami na ime Türk ozirno. Bedacht, se je izgubila. Najdite! Naj odda proti najdenini pri g. Dostal, Sv. Petra c. 5. 2. nadst.

Na stanovanje se sprejmeta dva gospoda. Naslov pove uprava lista pod št. 6043.

Zamenja se stanovanje 1 soba s pritlikalnimi v sredini mesta z večjim, 2 do 3 sobe, eventualno tudi na periferiji mesta. Ponudbe pod »Zamenjavaj« na upravnistvo tega lista.

Sprejmeta dijakinji na stanovanje in se dve hranu. Naslov pove uprava »Slovenca«.

Proda se: postelja z nočno omarico, zimnica na peresih, zavese, starinska ura, mizica za kadičce, stena za predsoho in razna drobnarija. Ogleda se: Prisojna ul. 3., I. vrata 4.

Kupim žimo in ščeline po najvišji ceni. Anton Šimenc, Ljubljana, Karlovska c. 8.

Proda se otroški voziček z gumijastimi se v gostilni Resljeva cesta 22.

Sejak se prodaja v večji množini, ali do pol kg. Vprašati na: Ivana Nabergo, Litijska ob Savi št. 84.

Med in vosek kupuje v vsaki množini družba »Sad« preje Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Več nagrobnih svetilk ima na lepem prodaj B. Justin, ključavničar, Florjanska ul. 9.

Radi preselitve prodam dvanadstrop. hišo v Siški. Ponudbe pod »Prodaj« jalec 160 na upravo »Slovenca«.

Labka kočija enovprezna z olj. osmi in usnjato streho v dobrem stanju se prodaja. Kje pove uprava »Slovenca« pod št. 5983.

Gospodična blagajničarka ali prodajalka. Naslov pove uprava Slovenca, ca pod št. 6016.

Spretna sobarica ne nad 25 let, priklupne zunanosti, ki zna tudi šivati in likati, se išče k finejši rodbini. Oglasi naj se med 2. in 3. popoldne Miklošičeva c. 16, 2. nadstropje.

Solo za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagon in drobno F. & A. Uher, veletrgovina s premogom, Ljubljana. 5728

Dijaki se sprejmejo na hrano in stanovanje. Rimska c. 9. vrata 12.

DR. MED.

Klara Kukovec

strok, zdravnica za ženske in otroške bolezni, — prej v Trstu — je otvorila prakso v Mariboru, Gospodska ulica 2. Ordinira od 8—9. dop in od 2—3 pop.

Ženitna ponudba!

Državni uranik v pokoju z 9500 K letnih dohodkov, dobro urejenim gospodinjstvom, vdovec, zdrav, soliden, z nekaj tisoč premoženja, se želi poročiti z gospodično ali vdovo brez otrok, krščanskega življenja, v starosti od 35—42 let, čedne zunanosti, zdravo, izobraženo, srednje velikosti, z navedbo gospodinjskih in družinskih razmer, z nekaj premoženja. Tajnost zadržana. Ponudba mora obsegati popoln naslov. Prosti se tudi za siko, ki se vrne, na upravnistvo »Slovenca« poa šifro »Uradnik«.

Resna ženitna ponudba!

Mlad, inteligenten, dobro situiran podjetnik in posestnik, lepe zunanosti, soliden in značajan, želi znanja z istotako gospodično ali mlado vdovo brez otrok v svrhu ženitbe. Neanonimni dopisi s sliko se prosijo pod »Diskretnost« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Kupim sladkor

Ponuditi je: Vratarju hotela »Slon« v Ljubljani.

Pozor gospodinje!

V predilnici, skladišče št. II, vhod iz Prizakove ulice prodajo se

metle

št. 1 in 2, komad po K 3'50. Trgovcem pri večjem nakupu znaten popust. Prodaja od 10. do 11. ure dop. Prinesite drobiž.

Kupujem:

železniške pragove, les za kurjavo in tavele iz bukovega lesa.

Prodajam:

pneumatiko, vino, limone, brinjeve jagode.

Prosim, oferirajte na

Ant. Buda — Trst

via ireneo 4

Sprejme se

korespondentinja

samostojna moč, Italijanske ali srbo-hrvaške korespondence zmožna ima prodnost, Gregorčič & Verič, Ljubljana, Cesta na Gorenjsko železnico 7.

Na delovni! Na tirobno!

SUHA ROBA

Škafi in čebri z vložki iz mecesnovega lesa. Otročje in večje banje ter žehntniki imajo poleg vložkov tudi mecesnovo dno.

Kible za mast samo iz mecesnovega lesa. Lesene lopate, toporišča za sekire, kladva itd. — Blago je KOROŠKI izdelek prima kakovosti ter se ne sme ZAMENJATI z ribniško robo! —

Ernest Aljančič,

Ljubljana Gosposvetska Marije Terezije cesta 6.

Trgov. pomočnik,

v manufakturni stroki izurjen, se takoj sprejme pri trvdki **Fr. Matheis nasl. Brežiče o/Savi.**

Stavbeni material

dam za krompir in dobro konjsko mrvo. Naslov: IVAN OGRIN, Gruberjevo nabrežje 8, Ljubljana. — — — 6038

Krompir

prodaja po najnižji ceni Ivan Ramovž trgovec v Stožicah št. 51, p. Jezica Naročila se sprejmejo istotam. — Naročniki dobe krompir v ponedeljek na državnem kolodvoru v Ljubljani. — Vreče naj se prinese seboj. —

Želi se kupiti v MARIBORU

mala hiša ali vila

z vrtom v prosti legi. Cenjene ponudbe z navedbo cene na upravnistvo Slovenca pod št. 6040.

Vodstvo kake OPEKARNE

prevzame strokovnjak z mnogoletno izkušnjo in la referenco. Vljudne ponudbe pod »I. I. 874« na upravo lista.

GOSTILNA

Kupi se takoj hiša z gostilno in vrtom v bližini Ljubljane ali kje drugod na Kranjskem ali Štajerskem. Pismene ponudbe na upravo tega lista pod »TANJO 5921«.

KUHARICA

ki opravlja tudi druga hišna dela se išče v dobro meščansko hišo v Ljubljani. Cenjene ponudbe pod »M. K. — Lj.« na upravnistvo tega lista. —

Proda se iz proste roke

VILA

s štirimi sobami, 2 kletima, vrtom in 1 njivo. Naslov: Šafar, Stožice št. 62. p. Jezica.

Kupim vsako množino — — —

brezovih metel

Ivan N. Adamič, vrvarna Ljubljana.

Proda se

večja množina metel, kamenita miza, kopirna preša, obešalnik za obleko, pripraven za kavarno ali restavracijo, omara za led, 5 zabojev mila, vse veličine kozarcev za vkuhanje sadja, 50 kg cikorijske, 100 steklenic čajnega ekstrakta, 50 št. limonovega soka, dva rezalca šunke 2 pos. za kislo zelje, 200 raznih steklenic, 200 kg praln. praška, 1 mala stelaža in 1 velik zaboj. Vpraša se: Kolodvorska ul. 32.

Izšla je

„Družinska pratika“

za leto 1920.

Cena 2 K, po pošti 2 K 20 vin.

Martin Zuran

sobni slikar Ljubljana, Mesni trg št. 12 se priporoča slavn. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev točna, cene zmerne.

V MARIBOR

se je preselil bivši asistent profesorja Metnitz-a na Dunaju zobozdravnik

dr. Franc Kartin

in ordinira od 8. t. m. naprej Grajska ul. (Burggasse) 9 v bližini Vögerer, od 1/9—12 in od 1/3—5.

Kupim

veliko blagajno Wertheim, registrirano, dve pisalni mizi brez nastavka, malo decimalno tehtnico do 20 kg. — Ponudbe pod »Pisarna« na upravo lista.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.



Brez vsakega posebnega obvestila,

VLADIMIR

bivši d. jak VII. g. m. n. razreda

včeraj zvečer ob 2. Pogreb predragega pokojnika bo v ponedeljek dop.

Vel. Poljane-Ortnak, 11. oktobra 1919.

Slavka Cirila, Milla, sestre,

Ivana Zupane, mati.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, zvonove proti prelomu, sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neizgledam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1917 K 1.081.838-54, so poskočile koncem l. 1917 na 1.318.208-78.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasteel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljen poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omeji!

Naročajte „Slovenca“!

Oznanila Unlon-Propanande, Maribor. — Zavod oglašne odprave in reklame.

LOJ, MAST, OLJE

in surovi loj, kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno
prva mariborska tovarna za milo, Maribor
Telf: 47. — Prosijo se ponudbe z vzorci. — Brzjav: Milana.

Trpežno in ceno

pohištvo za vse stanove

I. W. Müller, G. m. b. H.

tovarna in izložbeni prostori:

Dunaj V. Einsiedlerplatz 3—4.
Zaloga: Dunaj I. Operaring 19.

Trajno otvoreno! 5980 (8) Trajno otvoreno!

Krompir, koruzo, fižol

izvan kontingenta kupi

Deželna umobolnica Feldhof pri Gradcu.
(Landes-Irrenanstalt)

Ker nam je slavna deželna vlada za Slovenijo dovolila premembo imena iz

Mitteregger v Malgaj

naznanjam slavnemu občinstvu, da bom odsedaj naprej vodil pod tem imenom svojo plesarsko obrt. Priporočam se za nadaljno, v toliki meri izkazano mi zaupanje kot do sedaj.

Tone Malgaj, stavbeni, pohištveni pleskar in ličar
Sp. Šiška, Knezova ulica 121.

Gospodarska zveza v Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

poljedelskih strojev

po najnižjih cenah, kakor: reporeznice, drobilnih mlinov, plugov, slamoreznice, mlatilnic, gepeljnov, stiskalnic za grozdje, čistilnic (pajtelnov), trijerjev, brzoparilnikov, gnojnih sesalk itd.

Za jesensko gnojenje ima na razpolago kostno moko.

ZIMA

se bliža! Ako hočete, da ostanejo
Vaši otroci zdravi in čvrsti, dajajte
jim pristno
ribje olje,
ki se dobi v drogeriji Sanitas v Celju

Naznanilo!

Podpisani slavnemu občinstvu vljudo naznanim, da preselim delavnice in prodajalno iz Sodne ulice v lastno hišo Židovska ulica št. 5 v Ljubljani, kjer se prodajalno 15. t. m. v nadaljnje poslovanje odpre.

Cenenim odjemalcem se za dosedanj obilni obisk toplo zahvaljujem in priporočam za nadaljno naklonenost ter zagotavljam, da se bodem potrudil zadovoljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodejo dopustne razmere, naj si bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovoljnost, kar mi bode vsled ugodnejših prostorov in splošne preureditve, času in zahtevam primerno tudi lažje mogoče.

S odličnim spoštovanjem

FRAN KOS

mehanična pletilnica nogavic
in modne konfekcije.

5908 (4)

Kupujejo se dobro ohranjeni
šivalni stroji in stojala
Ponudbe na Jos. Petelinca, Ljubljana.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji
Davorin Rovšek
prvi fotografski in povečevalni zavod
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34 a.

Pisemske znamke

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvaške, bosanske, srbske, sploh SHS, dalje italijanske, reške, Arad-Temesvar itd. kupim v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s cenami: A. Weiss, trgovina znamk, Dunaj I. Adlergasse 8.

Lepo letošnje

brinje

črno, popolnoma dozorelo, se dobi v vsaki množini pri tvrdki
M'hael Omahen, Višnjagora.

Istotam

se kupi

ovčja volna

po najvišji dnevni ceni.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

DRVA,

mehka in trda dobavi in pripele na dom V. Scagnetti, parna žaga za drž. kolodvorom.

Nudim, dokler traja zaloga, cementno

strešno opeko

(zarezo in okroglo), plošče za tlak, cevi in razne druge cementne izdelke.
— Prodaja tudi cement iz Splita. —
Ant. Tršan, Kranj.

KONTORISTINJA

zmožna slovenske, nemške, po možnosti tudi hrvaške korespondence, z daljšo prakso, se išče pod ugodnimi pogoji, za večje industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe s pričevali in navedbo željene plače pod „Stalno“ na anončno ekspedicijo Alojzij Matelič, Ljubljana.

Pohištvo

od priprostega do najfinjšega izdelka priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKAFAH**, Ljubljana, R. m. s. cesta 16. Stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo



ERKA d. z. o. z.

Dunaj IV., Seisgasse 18/B.

Razprodajalci zahtevajte spec. ponudbe.



Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Moško perilo

razne vrste srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc in mehkih ovratnikov nudi trgovcem samo na debelo

Domača tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 2, II. n.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

KNJIGOVODJO

vrlega, bilance zmožnega z letnimi spričevali išče granitna industrija v Sloveniji za mogoči takojšnji nastop. Oni, ki so bili zaposleni v sličnih podjetjih in obvladajo razven enega izmed jugoslovanskih jezikov tudi italijansko in nemško, imajo prednost. Prepis spričeval z navedbo referenc in zahtevo plače se dološlje na: »Prvo južno-slajersko kamnoseško industrijsko družbo v Celju, Slovenija. 6039

Hranilnica Mestne občine Celje

Ustanovljena v letu 1865

Stanje vlog koncem l. 1918 K 16.687.328-51. Izplačani darovi K 1.613.468-39
Razervni zaklad, naložen v mestnih hišah, glasom knjig koncem l. 1918 K 851.431-82. Cenilna vrednost K 3.000.000.

prevzema

vloge na knjižice z dnevnim obrestovanjem po 3% in v tekočem računu (konto-korent) istotako s 3% brez provizije, zaračunajo se le lastni stroški.

Rentni davek se ne odblije od obresti. — Vlagateljem so na razpolago brezplačno pošne položnice.

Potniki! Menjalnica Pozor!

nasproti južnemu kolodvoru menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem kurzu.

ZA EKSPORT!

Spiralni sveder iz jekla za o- za obdelovanje lesa, žebli, rodje in naglo struženje, smir- pločevina in vse orodje, pokove kolote, kovinske krožne sebnno plico, pile za žage, peči, žage, žage na jarem, tračne, okovi, Diesel-ovi motorji, žekrožne, ročne in milnske žage lezni sodi, poljedelski stroji, točno iz lastne zaloge. — Prijazne ponudbe na

inž. Julija Wolf,
Dunaj VI, Gumpendorferstr. 118.

Nič ne ponujamo in nič ne anonširamo, ker dobro blago se samo prodaja, mi kupimo le vsako množino lanenega semena, prazne oljate sode in dobre jutaste vreče. — Zabret & Komp., tovarna olja in firneža v Britofu pri Kranju.

! Za obnovitev hiš!

Instalacijski predmeti

za plinove in vodovodne naprave

armature iz medi, železne in svinčene cevi, pločevine, prima cin za varjenje, itd.

vedno v veliki zalogi pri

Henr. G. Zwilling, DUNAJ IX.
Berggasse 30.

Prosi se poprejšnje naznanilo obiska!